

**A Zaporozsje-ban levő munkaszolgálatos hadifoglyok
névsora**

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

IV. ÉVFOLYAM 20. SZÁM

MEGJELENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1948 MÁJUS 13
5708 IJAZ 4.

A zsidó egység nagyszabásu megnyilatkozása

**jegyében folyt le a Demokratikus Hitközségi Párt
és a Magyar Cionista Szövetség
közös választási blokkjának nagygyűlése**

Az európai háború megszűnésének harmadik évfordulóján zajlott le a Zeneakadémia zsufolásig megtelt nagytermében a Zsidó Egység Demokratikus Hitközségi Párt és a Magyar Cionista Szövetség közös választási blokkjának nagygyűlése.

1945 május 9-én megszűnt ugyanis Európában a fegyverek zaja és a háború hivatalosan is befejeződött. Európa szabadságszerelő népei fellélegeztek ezen a május 9-i napon, amelyen úgy látszott, hogy tartós béke köszönt az emberiségre és a szövetségesek hadicéljai között szereplő Egyesült Nemzetek Szövetsége keretében a világ minden elnyomott nemzete, népe és fajtája elnyeri a minden embert megillető szabadságot.

A zsidókérdés, amely három évvel a második világ-háború megszűnése után — részben palesztinai kérdés

formájában, részben a meg nem oldott német kérdés és a még mindig ható hitleri tanok következtében — világpolitikai kérdés maradt, arra kell, hogy indítsa minden ország zsidóságát és az egész világ demokratikusan érző zsidóságát is, hogy a zsidó egység erejével szálljon szembe az antiszemizmus egyetemes és partikuláris jelentkezési formáival, világviszonylatban és nemzeti viszonylatban megnyilvánuló aspirációival.

A magyar zsidóság, amely sokáig felekezeti politikai különbségek utvesztőiben tévelygett, — mint a Zsidó Egység Demokratikus Hitközségi Párt és a Magyar Cionista Szövetség közös választási blokkja mögé felsorakozó tömegek és a Zeneakadémiát zsufolásig megtöltő rétegek mutatták — megértette az egység parancsát, az egység erejét, az

egység jelentőségét. Tisztában van azzal, hogy a magyar zsidóság és annak európai jelentőségében is kiemelkedő közössége, a Pesti Izraelita Hitközség csak úgy jelenthet komoly értéket a világ zsidósága és ön-maga számára, ha egységesen sorakozik fel a minden személyi érdeket félredobó, minden egyéni álláspontot elvető, minden kicsinyes játékot mellőző és minden felesleges okvetellenkedést kiküszöbölő zsidó egység táborába mögé.

★

Május 9-én, vasárnap este 8 órakor tartotta a Zeneakadémia nagytermében választási nagygyűlést a Demokratikus Hitközségi Párt és a Magyar Cionista Szövetség közös választási blokkja. A közösség zsufolásig megtöltötte a földszint és az emeletek összes ülő-

helyeit, sokan az előszobákban voltak kénytelenek állni.

Bisseliches Mózes

a Magyar Cionista Szövetség elnöke nyitotta meg a nagygyűlést.

— A kölesönös megériés, a kölesönös megbecsülés, a kölesönös tisztelet érzésének és a mélységes zsidó szeretetnek jegyében üdvözlöm Önöket, — mondotta. — A nagy szerencsétlenség, ami a magyarországi zsidóságot is érte, összekovácsolt bennünket. Stöckler Lajos annyi mély megértést és mély érzést tanusított az elmúlt hetekben során irántunk, zavartalan, harmonikus volt közöttünk az együttműködés. Csak a régi időkben még itt rekedt szellem tudta a közöttünk itt-ott mutatkozó differenciákat átmenetileg harccá átalakítani. De hála Istennek, ez a harc befejeződött és ismét itt a lehetősége annak, hogy cionisták

Ára 1.40 forint

— nem cionisták kifogástalanul együttműködhessenek.

— Higgyék el, kedves testvéreim, hogy a kritika is csak akkor ér valamit, ha egymást megbecsüljük. Csakis a kölcsönös megértés alapján tudunk eredményeket elérni. A mi zsidó népünk megérdemli, hogy megértéssel, szeretettel vezessék. Olvassák el az e heti Szidrá és akkor megtudják, hogy nincs szükségünk semmiféle toldásra, kiegészítésre. Az építő munkával tartozunk ereci testvéreinknek. (Viharos taps.) Megértéssel, egymás megbecsülésével kell figyelniük az ő munkájukat, hogy szükség esetén segítségükre lehessünk. És tartozunk ezzel a magyar demokráciának

is... (Szünni nem akaró taps.), ...mert amikor a demokrácia minden erőfeszítéssel igyekszik eltüntetni a romokat és új hont építeni mindenki számára, akkor nem szabad nekünk ezt az egységet megbontanunk. (Taps.) A nagygyűlést megnyitom és átadom a szót Stöckler Lajosnak, a Magyarországi Izraeliták Országos Irodája elnökének, akitől hivatott helyről fogják hallani azt, hogy mi a közös program és azt, hogy mit végzett a hitközség vezetésége az elmúlt esztendőben az újépítés terén.

Nagy ünneplésben volt része Stöckler Lajos elnöknek, amikor szóba emelkedett. Percekig zugott a taps, amelynek elültével így kezdte beszédét

Stöckler Lajos elnök:

— Zsidó Testvéreim! A Pesti Izraelita Hitközség rövid néhány nap múlva megtartja régóta esedékes választását. Ezt a választást megelőzte a fővárosi és a magyar zsidóság két jelentékeny táborának nézeteltéréséből fakadó küzdelem. Amikor ez a küzdelem olyan méreteket öltött, hogy veszedelmesnek látszott, megálljt kiáltottunk és a két tábor vezetői megtalálták a módját a maradék zsidóság összefogásának. (Taps.) Újra létrejött az a zsidó egység, amelyet mi a felszabadulás után tulajdonképpen már megteremtettünk. Ez a gyűlés dokumentálja a két tábor együttműködését. Megragadja az alkalmat, hogy itt a nyilvánosság előtt köszöntse a haldogó szellemű cionisták illusztris elnökét, Bisseliches Mózes, akinek odaadó fáradozását példaképül állította minden magyar zsidó elé, majd így folytatta:

Méltó keretek között

— Zsidó Testvéreim! Tulajdonképpen furesa dolog, amikor egy valláserkölesi testületnek választási harcot kell folytatnia, holott ennek a választásnak a zsidó falakon belül, a legnagyobb csendben, minden megvárakoztatás nélkül kell lebonyolódnia. (Felkiáltások: Ugy van! Ugy van!) Gondolkodni is fogunk arról, hogy a Pesti Izraelita Hitközség nagyszemélyű szerepéhez és munkájához méltó keretek között bonyolódjék le a választás.

— A Pesti Izraelita Hitközség a felszabadulás után, felismerve a követelményeket, megteremtette a zsidó egységet és koalíciós formában elkezdte a maga nagy építő munkáját. Ezt a hatalmas építő tevékenységet és annak eredményét példaként használta fel a külön-

böző országok zsidósága. Önök részben a pesti gettóban, részben másutt érték meg a felszabadulást, nem kell tehát újból és újból ismertetni, hogy milyen állapotban volt a pesti és a vidéki zsidóság. Minden tárgyilagossá embernek el kell ismernie, hogy az elmúlt három esztendő az alkotás és az építés ideje volt. Ma a pesti hitközség a világ zsidóságának mintá-hitközsége: a külföldről idejövők álmélkodnak azon, hogy itt milyen hatalmas tempója az újraépítés.

A demokratikus rendszervégzése

Könnyű volt számunkra a demokratikus rendbe való beilleszkedés, mert mi mindnyájan, akik csodálatos módon megmenekültünk, tudtuk, hogy az itt kialakuló rend az egyetlen biztosítéka a mi életünknek, tehát ezt szolgálja minden zsidó embernek is kötelessége. El kellett dönteni: élni akarunk-e, vagy elpusztulni és akkor nem lehetett kétség aziránt, hogy az itt kialakuló új rendet támogatnunk kell. Számunkra meg volt szabva az út. Mi a legnagyobb nyugalommal végezhetünk pozitív zsidó munkát, nem voltak differenciáink a demokráciával és mi éltünk is törvényadta jogainkkal. A magyar zsidóság büszkén vállalja magát zsidónak és amikor a demokrácia munkájában megfeszített erővel vesz részt, ugyancsak megfeszített erővel látott hozzá a maga életének megalapozásához.

— Mi lehet a programunk? Irányító szerep a zsidóság életében, példamutatás a vidéki hitközségek számára, gondoskodni a jövőbeni ifjúságról, an-

nak neveléséről, általában a kulturális előrehaladásról. A Pesti Izraelita Hitközség iskoláiban több tanuló van, mint máskor. Iskoláink végzik a magyar demokratikus nevelő munkáját és bizunk abban, hogy demokratikus szellemű iskoláinkal fenn is tudjuk tartani.

Átképzés — kulturális munka

— A magyar zsidóságnak meg kell szoknia a gondolatot, hogy bizonyos foglalkozási ágak majd átalakulnak és művelői átképzésre szorulnak. A Pesti Izraelita Hitközség gondoskodik a szervezett átképzésről, szövetkezetek, tanfolyamok létesítése révén. Mindent elkövetünk majd annak érdekében, hogy a zsidóság hűséggel viseltetve a demokrácia iránt, szakembereinket igénybe vegyék mindenütt, ahol rájuk szükség van.

Gondoskodni fogunk továbbá arról — folytatta, — hogy a kulturális munka és a zsidó vallásos tevékenység teljes erővel tovább folytatódjék. Ennek a pozitív zsidó munkának megvalósítása érdekében fog az új hitközségi vezetőség működni. Programunk az alkotó munka, továbbépíteni, fejleszteni az intézményeket, amelyeket a fasizta horda elpusztított.

Az alamizsna rendszer megszüntetése

— Szociális téren sokkal többet, sokkal szebbet akarunk alkotni, végezni. A szociális segítés győzelemi példaként kell megemlékeznem külföldi zsidó testvéreink segítségét, amivel támogatásunkra szeltek és ami lehetővé tette, hogy úgy az egyének, mint az intézmények talpra állítsuk. Mindazokról, akiknek segítő keze kinyult felénk, a legnagyobb hálával kell megemlékeznem. Harcot folytattunk a szociális munka megújítása érdekében, de ezt a harcot sem vittük ki az utcára. A harc akkor érte el tetőpontját, amikor visszavonultam a szociális munka irányításától. Helyemet csak akkor foglaltam el, amikor elismerték programom jogosságát és elfogadták azt az elvet, hogy az alamizsna-juttatást meg kell szüntetni és az ideérkező pénzösszegeket megfelelően kell felhasználni. Ennek eredménye az, hogy a harmincöt forintos havi segélyeket százötven forintos támogatásra tudtuk felemelni. Ilyenirányú akciókat folytatni fogjuk, mert mindaddig nem

nyugszunk, ameddig a külföldi pénz teljes egészében nem oda jut, ahová az való. (Viharos taps.) El fogjuk venni a még hátralévő munkát és testvéreink mihamarabb érezni fogják ennek kedvező eredményét. A szociális tevékenységnek vissza kell kerülni a hitközségekhez, nemcsak itt a fővárosban, hanem a vidéken is.

A további teendőket így vázolta Stöckler elnök:

— Hitközségünk feladatai közé tartozik a külföldi kapcsolatok ápolása és fenntartása. A magyar zsidóság fenntartja úgy a nyugati, mint a keleti országokban élő zsidó testvéreivel az érintkezést. Ez teszi lehetővé, hogy mindarról információval legyünk, ami a zsidóságot érdekli.

Egyek vagyunk ereci testvéreinkkel

— A zsidó egység előfeltétele, ennek középpontja Erec Jiszráél. (Értelemes taps és éjlenzés.) A magyar zsidóság vezetőinek nem volt nehéz feladata a cionistákkal való együttműködés, a Palesztina-eszméért való küzdelem, mert soha le nem tértünk arról az utról, amelyen elindultunk. Ma is valljuk és hirdetjük, hogy a szabadságért küzdő és az imperializmus ellen harcoló ereci testvéreinkkel egyek vagyunk. (Taps, éjlenzés.) Ezt a kapcsolatot ápolni kötelessége nemcsak a magyar zsidóságnak, hanem mindama országoknak is, ahol zsidóság van. Amikor az UNO ismeretes határozata megszületett, tudtuk, hogy nehéz harcok következnek és mi már akkor mondtuk, hogy össze kell fogni a világ zsidóságának. (Taps.)

A palesztinai zsidósággal való kapcsolat érintése után a következő kijelentéseket tette Stöckler Lajos:

— Cionista testvéreinknek kötelességük itt az országban részt venni az építő munkában, mint ahogy mi részt veszünk Erec építésében. Annak érdekében, hogy a zsidó egység meg ne szaporassék, vissza kell vernünk minden olyan megmozdulást, amely ennek az egységnek megbontására törekszik. Kötelességünk gondoskodni arról, hogy a zsidó szervezetekben meg ne bujhassék a reakciós szellem. (Felkiáltások: Ugy van! Ugy van!) Kötelességünk továbbá az egyéni érdekeket nézőket távol tartani a felekezeti szervezettől, mert ezek nemcsak a zsidó egység megbontására törekszenek, hanem ezáltal a magyar demokrácia háta támasztására is.

(Érőteljes taps.) A felelősség rajtunk van. A mi felelősségünkön mulik, hogy olyan vezetés legyen a Pesti Izraelita Hitközségnek, amely tudatában van kötelességének és komolyan, becsülettel vállalja is annak teljesítését. (Helyeslés.)

A magyar demokrácia odaadó szolgálata

— Programmot azért adtunk, hogy felhívjuk minden zsidó testvérünk figyelmét arra, hogy a mai időkben a zsidóság vezetőin sokkal súlyosabb, sokkal nagyobb felelősség van, mint a régieken. Azt akarjuk, hogy közösségünk minden tagja tisztában legyen a helyzettel és a teendővel. Megszűnt a zárt ajtók mögötti tanácskozás, a titkolózás rendszere. Mi élvezük a demokráciát, mert megadja nekünk azt a jogot, egy problémáinkról nyíltan szólhassunk. (Eljenzés, szür nem akaró taps.) Azt akarjuk, hogy tisztán képe legyen mindenkinek arról az utról, amelyen haladunk. Ehhez hozzátartozik a magyar demokrácia odaadó szolgálata, amit nem győzünk eléggé hangsúlyozni. Ezt hirdetjük azon a napon is, amikor megjelenik a Magyar Dolgozók Pártjának programja. (Eljenzés.)

Foglalkoznom kell a programnak a felekezettel érintő részével. Mi régóta várjuk az állam és egyház viszonyának rendezését, annak ellenére, hogy súlyosabb lehetne, nagyobb gondjaink lesznek a hitközség fenntartásánál. De várjuk és reméljük, hogy más felekezetek, amelyek távol tartják magukat az átnevelő munkától, ezt az átnevelést, amit nem lehet elég gyorsan elvégezni, mégis mihamarabb megvalósítják. (Felkiáltások: Ugy van! Ugy van!) A zsidó közösség mindig gondoskodni fog a zsidó tradíciók ápolásáról és reméljük, hogy ez a jövőben is így lesz, ha az állam és egyház viszonya rendeződik. Mi a legteljesebb vallási szabadságot élveztük eddig is; löböt nem is akarunk, minthogy egyenlő, szabad emberek lehessünk ebben az országban. (Eljenzés. taps.)

Nagy figyelemmel kísértéssel szántó beszédét és beható beszámolóját így fejezte be Stöckler Lajos elnök:

— Kérem zsidó testvéreimet, döntsek el, hogy az a munka, amit eddig végeztünk, zsidó munka volt-e. És ha úgy találják, hogy igen, akkor kétségtelen, hogy a szavazatukkal oda fognak menni, ahová kell és

ett azokra fogják leadni, akiket a bizalomra érdemesnek tartanak. (Hosszan tartó, lelkes éljenzés, szünni nem akaró taps.)

A Pesti Izraelita Hitközség templomkörzeteinek nevében

dr. Selfert Géza

beszélt. Azoknak a nevében beszéltek, — mondotta — akik május 23-án leadják szavazatukat, hogy ítéletet mondjanak a zsidó múlt felett. A felszabadulás utáni zsidó politika megváltozott. A pozitív zsidó gondolat diadalmaskodott. A mai zsidó politika kétféle irányú: a külpolitikai irányban minden igyekezettel Erec Jisrael mellett kell állnunk. Nem lehet közömbös, ami Erecben történik, ahol zsidó testvéreink életüket áldozták a zsidó államért. Kapcsolatot kell fenntartanunk minden külföldi zsidó szervezettel. A belpolitika vonalán, az elmúlt száz évre visszatérve, a zsidó szabadságküzdelmek csak ideig-óráig értek el eredményeket. 1948-ban a népi demokráciától az összes szabadságjogokat megkaptuk. Szükség van arra, hogy a felszabadulás után elért eredményeket a zsidóságban tudatosítsuk. Tudatosítani kell azokat az eredményeket, melyeket a Stöckler Lajosok és Domonkos Miksák cionista testvéreikkel egyetértésben értek el. Ez az új zsidóság az, amely többé nem alkuszik, amikor a jövőjéről van szó. Meg fogjuk vívni harcunkat a zsidó szabadságjogok érdekében, a zsidó egység gondolatának jegyében. Köszönetet mondunk Stöckler Lajosnak és Domonkos Miksának, a zsidó egység lankadatlan munkájának, akik a népi demokrácia útján vezetik a zsidóságot. Gondoljunk erre, amikor majd szavazatunkkal ítéletet mondunk a zsidó múlt és a zsidó jövő felett.

Dr. Szemere Samuné:

Amikor a nők a férfiakkal egyenjogúan a Pesti Izraelita Hitközség történelmében először jelennek meg a választási urnák előtt és cselekvő tényezőivé válnak a zsidó közéletnek, ugyanazt a programmot vallják, mint a Zsidó Egység Pártja: az építést és a békét. Szívvel-lellekkel szolgálva a demokráciát, akarják ugyanígy szolgálni a zsidó közösséget, amelynek a hitközségi vezetőség három évi nagyszabású teljesítményei után is még sok megoldandó feladata

van. Bűnös felelőtlenség megbontani az egységet, mely az alkotó munka és a megbékélés jegyében mindannyiunk érdekében jött létre. Sajnálatos, hogy nők is akadnak a megtévesztettek között. Azonban az öntudatos zsidó nők nagy táborát oltatja a Zsidó Egység Pártjában a vezérnek Stöckler Lajost vallja. Mert nem felejt el, hogy Stöckler Lajos három év alkotó munkájában milyen fáradhatatlan, nagyszabású célkitűzéseinek megvalósításában mennyire tántoríthatatlan volt. A nők, akik a közönyt bűnnek bélyegzik, a közösségi munkát kötelességnek tekintik, lelkiismereti parancsnak engedelmességek politikai jogokkal élve, döntő számban fognak megjelenni május 23-án, az urnák előtt.

Dr. Dániel Miklós

a MUSZ Antifasiszta Szövetség nevében szólal fel. Kellős ok kötelezi a munkaszolgálatosokat, hogy csatlakozzanak ehhez a blokkhoz. Az egyik a palesztinai zsidó ifjúság hősi harca, mely előtt meghajlítjuk fejbőlünket, és szívünk minden dobbanásával kívánjuk, hogy harcuk eredményes legyen. A másik ok, hogy mi, akik e hazában élünk és itt akarunk élni, azt látjuk, hogy a Magyar Dolgozók Pártjának programjával együtt tudjuk csak megvívni harcunkat. Amikor az üldözés a legnagyobb volt, Stöckler Lajos és Domonkos Miksa megállták helyüket. Ők a mi igazi vezetőink s nem azok, akik önszerelemből hangzólagos, hogy a vezetésre csak ők alkalmasak. A Munkaszolgálatosok Országos Antifasiszta Szövetsége együttműköd a választási blokkal, mert tudja, hogy igazi építő munka csak tőlük várható.

Grosz Dávid

a progresszív zsidó ifjúság nevében szólal fel. A zsidóságot megsemmisíteni akaró angolszász imperializmus ellen a haladó erők összefogása szükséges. Ezt követeli a harcoló Erec Jisrael a galut zsidóságától. Ez a zsidó ifjúság a galutban, különösen Magyarországon, természetesen feladatának tartja, hogy produktív módon beilleszkedjék a népi demokráciába. Hálásan emlékezett meg arról a támogatásról, amelyet a Szovjetunió nyújtott a zsidóságnak a háboru alatt és most, amikor a nemzetek tanácskozó gyűlékezete elé került a Zsidó Állami ügy. Hangsúlyozta, hogy az a szabadságharc, amelyet Erec Jisrael folytat az imperializmus ellen, nem elszigetelt jelenség, hanem szervesen bekapcsolódik abba az egyetemes szabadságharcba, amelyet az elnyomott kis népek folytatnak az őket legázó és kizsákmányoló imperialista nagyhatalmak és zsoldosai ellen.

Schächter Imre

a MUSZ ifjúsági csoport képviselőjében beszélt. Ma nem lehet, — mondotta — hogy egyetlen egy fiatal zsidó ne vegyen részt a népi demokrácia munkájában. A magyar zsidó fiatalok jól tudják, hol az ő helye. A Pesti Izr. Hitközség új képviselőtestülete fel fogja állítani az ifjúsági ügyosztályt, a zsidó ifjúságnak helye lesz a képviselőtestületben. Megkapja azt a lehetőséget, hogy jövőjét építhesse. Május 9-én a szabadságot ünnepelte a felszabadult világ. Ennek jegyében a magyar zsidó ifjúság tisztában van azal, hogy egyetlen ut van számára, a népi demokrácia útja.

A Hasomér Hacair e heti tagértesítője írja:

A választások

napját is kitűzték már a pesti hitközségben, mégis olyan nyugalom, csend és béke honol a zsidó utcában, amelyet még néhány hónappal ezelőtt elképzelni sem tudtunk. A két ellenfél időközben kezét fogott egymással és most közös listával indul a választásokon. A béke és nyugalom csendjét csak néhány törtéző lármája veri fel.

Hangjuk azonban nagyon harsányan cseng és a zsidó utcában jól tudja mindenki, miért verik olyan hangosan a harci dobokat.

A volt ellenfelek pedig nyugodtan és szorgalmasan készítik elő a választásokat. Közös munkabizottságok üléseznek, előkészítik a listákat, kidolgozzák programjukat és megteszik a szükséges technikai intézkedéseket. A békére és az egységre való törekvés hatja át a volt ellenfeleket. A cél: megteremtési a zsidóság progresszív egységét. Nem kétséges, hogy a választásokon az a közös lista fog győzni, amely a konstruktív építést és nem az egyéni törtéteket céljait tűzte zászlajára.

Hosszu út vezetett ehhez az összefogáshoz a magyar zsidóság haladó tényezői között. A cionista mozgalom küzdelme

**NAPI NÉHÁNY FILLÉRÉRT
KELLEMEZ SZÓRAKOZÁST NYUJT**
Dr. LANGER NORBERT
ÖTNYELVŰ KÖLCSÖNKÖNYVTÁRA
ANDRÁSSY-UT 58
Beiratkozás bármikor. Naponta cserélhet.
Minden újdonságot azonnal olvashat.

Glosszák a hétről

Éppen ezért a progresszív egységért folyt annak idején és most, amikor megnyílt a lehetőség arra, hogy békés úton teremtsék meg a harmonikus együttműködés feltételeit a cionizmus és a zsidóság egyéb haladó tényezői között, a cionista tömegeknek egységesen kell felsorakozniuk, hogy a választásokon győzelemhez segítsék azt a listát, amelynek programján egyaránt szerepel a galumi élet demokratikus felépítése és az errei országépítés iránti szolidaritás.

Nem kétséges, hogy a cionista tábor meg fogja tenni kötelességét. Hiszen tudja, hogy érdekében áll ennek a progresszív egységnek a megszilárdítása. Minden cionista jól tudja, hogy csak ezen az úton lehet elérni elemi érdekei biztosítását. Jól tudja, hogy csak a progresszív egység biztosíthatja a zsidó ifjúság haladót, cionista nevelését, a hachsarák és az alija fejlesztését és a szabadságharcot vívó Jisuv eredményes támogatását.

A cionista tömegek tehát meg fogják tenni kötelességüket. A cionista tábor az urnák elé fog járulni, hogy megerősítse és megszilárdítsa a magyar zsidóság progresszív egységét, hogy kifejezze rangszokását a cionista mozgalom és képviselői iránt, hogy biztos támása legyen a megalkotandó koalícióban, nemcsak a cionista tényezőnek, hanem az egész konstruktív munkának, amely a zsidó nép és a haladás érdekében folyik.

Bizalommal tekintünk a koalíció működése elé. Az egyezmény, amelyet volt ellenfeleinkkel kötöttünk, kötelességeket ró köztünk mindkét félre. Biztosak vagyunk, hogy az ezekért való helytállás nemcsak a választások előtt, a munkabiztonság összetételében, a listák lejátszása összehúzásában és egyéb területeken fog megnyilvánulni, hanem át fogja hatni a zsidó közélet minden vezető tényezőjét az elkövetkező hónapokban is, amikor a felelősséget fogják viselni a magyar zsidóság jövőjéért, a haladás eszméjének és a zsidó nép érdekeinek védelmezéséért.

Régi ruhájából
fürdőruhát készít
INGKLINIKÁ

Ingatlanok, ágyak készítés
Szentkirályi-utca 2. (Rákóczi-utná) Musz. öv. üzlete
Hivatalosra 10% engedm.

A MAGYAR ZSIDÓSÁG egy „jó” ismerőst végeztek ki néhány nap előtt Pozsonyban.

Wisliczeni-ről van szó, akit mint Tiso „zsidóügyi tanácsadóját”, köztudatra ítélte a pozsonyi népbíróság.

Az ítéletet végrehajtották. És így nem lesz „szerencsénk” magyar népbíróság előtt „üdvözölni” ezt a szörnyet, aki nemcsak a szlovákiai zsidókat vitte szadista kéjjel a keleti kivégzőárok felé, hanem egyik fődeportálójá vált a magyar zsidóságnak is.

Wisliczeni 1944 tavaszán érkezett Budapestre, hőhértársával, Krumey-val együtt. Mindketlen Eichmann vezérkarához tartoztak, vagyis a „zsidóügyi világbiztonság” magasrangú alkalmazottai voltak.

Wisliczeni több horogkeresztes főfunkcionáriussal családi kapcsolatban is állott. Rokoni többiben felkeresték Budapestben, ahol úgy élt, mint egy király.

Mosolygó arcú ember volt. Egy külteki korcsmáros benyomását keltette. A sörölműpiászon valószínűleg az első helyezettek közé került volna. De nemcsak sörszomja volt, hanem vér-szomja is. A mosolygó arcú embernek főleg akkor volt jókedve, ha újabb és újabb deportálók szállítmányok utnakindulásától értesült.

Sokszor ment Budapestre vidékre. Lehetőleg egyetlen zsidógyűjtő-tábor megzenésítését sem hagyta el.

Mi, néhányan, akik a sors különös kegyelméből megmenekültünk a Zöldi Márton parancsnoksága alatt álló kecskeméti táborból, amelynek legtöbb lakója az auschwitzi haláltáborba került, sose felejthetjük el, hogy milyen vigyorgó arccal járt-kelt Wisliczeni a kecskeméti tábor halálraültetési körzete. Ugy örül 6000 zsidó halálaküldésének, mint egy kisgyerek a cirkusznak.

A legszadistább szadisták egyike volt. Százvezrek és százvezrek halálos útjának egyik főfördézője. Pozsonyban most felöltözték. És ezzel pontot tettek földi pályafutása után. Százvezrek haláláért is csak egyetlen halálbüntetéssel lehet lakolni.

Wisliczenit — Pozsonyban kivül — halálraültethették volna Hágában, Prágában, Bécsben, Belgrádban, Zágrádban, Szalonikában és — Budapestben is.

A KERESZTÉNY EGYHAZAK VILÁGTANÁCSA 1948 augusztusában Amszterdamban tartja legközelebbi ülését.

A zürichi *Israelitisches Wochenblatt* úgy értesül, hogy ezen az ülésen külön napirendi pontként szerepel majd az angli antiszemitizmus kérdése.

Angliában — a palesztinai események következtében — az antiszemitizmus állandóan növekszik és az egyházaknak komoly feladataik vannak a további terjedés megakadályozására.

BERGEN-BELSENEN megszületett az 1000. zsidó gyerek. A táborban egyébként átlag naponta jön világra egy-egy zsidó gyermek és a csecsemők halandósági arányszáma sokkal kisebb, mint a német és angol kórházaké.

Nagyon szép a zsidó élni akarásnak ez a bergen-belseni megnyilvánulása. Nagyon helyes, hogy a zsidó jövőd meg-alapozása még a táborban sem maradt el. De szomorú, hogy 1948-ban még mindig vannak zsidók, akik táborokban élnek, hontalanokként, mert nem tudnak visszatérni oda, ahol családjukat kiirtották, máshová pedig egyelőre nem kapnak beutazási vízumot!

Az egykori náci-tábor mai létezése — szörnyű vádirat a nyugati imperializmus ellen!

A SVÁJCI BÍRÓSÁG különös pert tárgyalt az elmúlt hetekben. Paul Jacquier volt svájci rendőrtiszt felett ítélték a lausannei bírúk. A volt rendőrtiszt ugyanis a német fasiszták szolgálatában szegődött és a legborzalmasabb horogkeresztes tömeggyilkosságok egyikének értelmi szerzője volt.

1945 áprilisában Paul Jacquier, aki a neuengammei tábor parancsnoka volt, 17.000 foglyot Lübeckbe hajtatott és ott a bárkákra helyezett zsidó és nemzsidó internáltakat felrobantatta. De nemcsak parancsokat adott a rabok elpusztítására, hanem több bárka fenekére maga helyezte el a dinamitot.

Amikor a szövetségesek leverték a hilleri Németországot, Paul Jacquier egyszerűen hazatért Svájcba és ott úgy csinált, mintha semmi bűn sem terhelne lelkiismeretét. Vigyan el Lausanneban. Volt mit aprítani a tejbe. A németek, ugylátszik,

jól megfizették a kémnek és tömeggyilkosnak egyaránt használatos zsoldosukat.

Talán még ma is vigan töltene napjait Paul Jacquier lausannei palotájában, ha egy véletlenül megmenekült bárkautas az utcán fel nem ismeri.

A tömeggyilkos nem számított ilyen esetre. Azt hitte, hogy mind a 17.000 internált a halálámsírba került. Nem így történt. Néhányan kiszak és akadt, aki felismerje a gonosztevőt, akit a svájci bíróság — a háborús rendkívüli törvények alapján — hazájának elurálásáért és ártatlan emberek meggyilkolásáért halálraítél.

ERDEKES ESETRŐL számol be több amerikai újság. Edmund Katz amerikai tengerész-tiszt elhatározta, hogy megkeresi és átadja a hatóságoknak családjá lengyelországi gyilkosait. Amit tervbevelt, végre is hatjotta.

A lubacsevi származású amerikai tengerész-tiszt meghallotta, hogy családját annakidején Serdynski és annak fiai gyilkolta meg. Főfeladatát tehát abban látta, hogy kiderítse: hová mentek ezek a pogromhívők, akik a németek kiűzése után nem mertek visszatérni régi lakóhelyükre?

Edmund Katz hónapokig nyomozott és végül Alsósziléziában, Posen környékén, egy faluban megtalálta mindkét gyilkost.

A gonoszlevők rövidesen bíróság előtt felelnék gaztetteikért.

A RÓMAI ZSINAGOGÁBAN zajlott le a római zsidóság tiltakozó összejövele, a legutóbbi római antiszemita atrocitások ellen.

Mint tudjuk, a választások előestéjén neofasiszta elemek végigjárták a római zsidónegyed utcáit és össze-vissza verték a zsidókat.

A római zsidóság — bár a belügyminisztérium a rendőri készenlét állandó fokozását helyezte kiállításba — nyugtalanul néz a jövő elé, hiszen a kormány kétségtelenül igen elnéző a neofasisztákkal szemben és sohasem lehet tudni, hogy mikor ismétlődik meg ez az eset.

Üdüljön

Miskolc-Tapolcán (Görömböly), Eperjesi-ut 4b. Fokóvízes, kétféle szobák. Tambor káder kiűződjé. Telefon „Ötthonlak”.

JASI

Irta: HEGEDÜS NÁNDOR

Jasi neve a zsidóság történetében szomorú emlékeztető. Ez a szépfekvésű város, Moldova székhelye, a román kultúra egykori termékeny centruma az utolsó 50–60 évben a sötét gyűlölködés és antiszemita szenvedély bőséges forrásaként zúdította a zsidóságra pusztító áradatát.

Az a diákkongresszus, amit a napokban tartottak Jasiban, remélhetőleg nemcsak a progresszív történelmében jelent fontos állomást, hanem új üdvös fejezetet nyit a keleti zsidóság életében is. Lezárt egy siralmas kultat és megnyit egy jótékony és áldásos jövődőt. Ott ahonnan átkot és jajt hirdettek a zsidóság fejére és ez a jaj ezerszeres sikollyal el is hangzott, most békét, együttműködést, demokratikus megértést követeltek és tettek mindezekre fogadalmat. És ahelyett az ifjúság helyett, amely valaha Jasiban halált ordított a zsidóságra, ma egy új nemzedék egyenlő jogot és boldogulást kívánt Jasiban mindenki számára.

A kelet európai zsidóságnak ismerenie kell és meg kell értenie ennek a fordultnak a jelentőségét.

Még emlékezzünk arra, hogy már félvszázaddal ezelőtt miként árasztotta el a moldvai zsidóság kegyetlen sorsának hullámverése Magyarországot is. A nagy parasztenyúlás odiumát a bojár urak igyekeztek a zsidó tömegekre áthárítani. 1907-ben tört ki a romániai kiszípolozott parasztság lázadása, amit ágyúval vertek le a nagybirtokosok. A viskókban tengődő moldvai paraszt nyomorúért a zsidókat tették felelőssé. A régi taktika: a nép haragját a zsidóság felé levezetni, ezáltal is sikerült. Tizezrével menekültek a zsidók Romániából és a magyar hitestvérek bőkezű segítségével jutatta el őket túl a tengeren, ahol új hazát kerestek.

Az első világháborúban a román zsidóság is kivette hazája védelmében a maga részét és papíron meg is kapta ezért a jogegyenlőség formájában az elismerést. Már az 1878. évi berlini kongresszus kötelezte Romániát, hogy a zsidóságnak adja meg a román állampolgárságot. Ezt a szerződést azonban (miként magát Roseit, az ismert román államférfi kifejezte)

„nemzeti szellemben” hajtották végre, vagyis csak egyenként kapta meg néhány zsidó az állampolgárságot. Az első világháború azonban meghozta ezt a régen esedékes formai jogegyenlőséget. Talán ki is fejlődött volna ebből a tényleges jogegyenlőség, ha Jasiban meg nem indítja a bojárok litkos támogatása mellett antiszemita agitációját Cuza nevű egyetemi tanár, híres plagizátor, aki német egyetemeken szította magába a zsidógyűlöletet és propagandája számára a moldvai parasztság nyomora mindig kitűnő talajt szántott fel. Cuza megalakította Jasiban a *Keresztény Nemzeti Ligát* és harcot kezdett a kisebbségi egyezmények ellen, amelyek a zsidóság számára teljes jogegyenlőséget írtak elő. Jogegyenlőség helyett bedobta a román politikába a jelszót: teljes kirekesztés (eliminara totala). Cuza korrupciója, politikai története, vezérkarának silány kvalitása és erkölcsetlen élete azonban elidegenítette tőle a román diákság egy részét. Fájdalom, csak a személyétől idegenítette el, de nem az eszméitől. Ennek az ifjúságnak a vezetője akart lenni bizonyos Zelea Codreanu Corneliu nevű jó megjelenésű, fanatizáló erejű, egyébként közepes tehetségű, lengyel-német származású jogász, ki néhány embert maga köré gyűjtött, szakított Cuzával és megszervezte a *Mihály Arkangyal Szövetséget*, amelyet misztikus vallásos jelszavakkal és szimbólumokkal cifrázott fel, amivel sikerült megnyernie a görög keleti teológiai ifjúságot is. Ez a teológus kar anélkül is hozott magával antiszemita tradíciókat és nem volt nehéz ezt az erendő bünt politikai célokra kiaknázni. De még így is kellett valami dörejes esemény, amely Zelea Codreanu felé irányítsa a figyelmet. Ez be is következett. 1924-ben a fiatal Codreanu a jasi törvényszék épületében meggyilkolta egyetlen revolverlövessel Manciu rendőrprefektust azért, mert politikai okokból letartóztatott diákokat a fogdában állítólag bántalmazták. Az ország felhőrdült. Ha ekkor csirájában elfojtják ennek a terrorista bandának a munkáját, talán Románia nem esuszik bele oly mélyen a fa-

siszta mocsárba. De éppen az ollenkezője történt: Codreanul felmentették, mire nyomban megalakította a hírhedt vasgárdát és be nem vallott urrá lett a román néphangulat felett. Kormányok paktáltak vele és az első miniszterelnököt, aki szembe mert szállni vele, Ducát, a vasgárdisták a színajai pályaudvaron 1933 szeptemberén meg is gyilkolták. Codreanul mind értelmi szerzőt a hadbíróság ismét felmentette, mintán Tarescu miniszterelnök előzetesen ismét lepaktált a vasgárdával.

1925-ben Jasiban tartották meg az első román diákkongresszust. Jasitól egy órányira fekszik Kisenev, Besszarábia fővárosa, amely akkor Romániához tartozott. A kongresszus befejezése után a diákok kirándulást tettek Kisenevbe. E város százezer lakosa közül 90% zsidó volt. A halóságok passzivitása folytán a diákok összezuztak mindent Kisenevben, amit tudtak és a zsidókat az utcákon véresre verték. Csoda-e, ha két év múlva a nagyváradi diákkongresszus a jasi szellemben világraszóló rombolást rendezett a zsidóságokba?

Hosszu história volna, ha sorra vennék azt a sok szenvedést és gyászt, amelyet Jasi zúdított a kelet európai zsidóságra. Miféle állnánk meg kisebb szomorú események mellett, amikor a zsidóság gyászkrónikájában ott zokog fel 1941 június 29 és 30 borzalma és gyalázata. Románia 1941 június 21-én Rohania meg a szovjetet és sepeit végig első útján a moldvai, besszarábiai és bukovinai zsidóságon. Ennek a szörnyű mézártnak is legvéresebb fejezete Jasiban játszódott le július 29 és 30 napján, amikor a városban a román hadsereg a közigazgatás és a vele szövetkezett huligán bandák 12.000 zsidót öltek meg. A képzelet nem tudja átfogni, miként is lehetett két nap alatt ilyen nagy tömeg emberrel végezni. A két jasi nap krónikáját még nem is dolgozták fel és csak most fog feltárulni minden részlete, hogy a demokratikus román kormány összefogta a jasi mézártnak tetteseit és kitűzte ügyükben a főtárgyalást. A megmaradt zsidóságot olyan kegyetlenséggel dobták be va-

gonokba mikor Transnistriába szállították őket, hogy a bukaresti zsidó hitközség kiadásában megjelent Carlea Neagra (Fekete Könyv) szerint 20 kilométeres út után 1920 hullát szedtek ki a vonatból.

Leültek az idők során mindazok, akik Jasiban és Jasiból a nagybirtokosoktól kiszorított román nép és a nyomorban tartott román értelmiség fejszét és revolvert a zsidóság ellen irányították. Codreanul és vezérkarát Carol király lövette agyon. Cuza 90 éves korában jutott börtönbe. Antonescut a demokrácia igazságszolgáltatása végeztette ki. Haláluk nem támasztja fel sem a kolozsvári Tischler Mórt, akit még a második világháború előtt a bukaresti törvényszéken Sincal vasgárdista kapitány lelőtt, sem Schwartz Ábrahámot, akit az érmelléki vonalon szurt szíven egy kačona, mert vitába mert vele bocsátkozni. Közpréda volt már a jasi szellem hatása alatt a zsidóság, jóval a háború előtt. Nem támasztja fel sirjából a keleti román zsidóság százait sem, akik Jasi, Kisenev, Csernovitz, Storoszinec és más városokban, valamint a transznisztriai borzalmas táborokban meghaltak. Nem támadnak fel Észak-erdély zsidói sem, akiket a magyar csendőrséggel ugyanaz a szellem hajtott Auschwitzba, ahol Moldova zsidóságát kiirtották. De az ő martíriumuk megváltotta az élő zsidóságot és eltiport a jasi gyilkos és aljas atmoszféráját, hogy helyet adjon egy új jasi gondolatnak: a béke, emberszeretet és igazság gondolatának. Minden bizonnyal nem ok nélkül rendezték a demokratikus diákkongresszust most Jasiban. Tüntetés akart ez lenni amellett a hitvallás mellett, hogy a régi világ, amely emberek és népek gyűlöletén és e gyűlölet nyomán garázdálkodó kizsákmányoláson alapult, megszűnt, összedőlt, összeomlott, véget ért és új világ kezdődik az emberiségnek évszázadokon át legnyomorultabb és legmegtiportabb népére: Kelet európa zsidóságára is.

„Lilly” NŐI DIVATSAZALON
RUHA és
BLOUSE specialista
 FORRÓ ALADÁRNÉ
 a volt SZÁSZ KAROLA cég vezetője
 IV., Petőfi Sándor-u. 2. az. földemelet

Oroszországból megérkezett és a Degobnál jelentkezett munkaszolgálatosok névjegyzéke:

Lewinter Zsigmond, 1914, 101/70, Minszk, Klauzál-u. 13.
Princz Miklós, 1911, 106/5, Zaporozsje, Kossuth L.-tér 12.
Dr. Upor Andor, 1904, 100/13, Kínov, Jókai-u. 4., II. 1.

A DEGOB Információs Osztály (Bethlen-tér 2., I. 36.) közlése.

Zaporozs-je lágerből hazaszállításra váró munkaszolgálatosok névjegyzéke:

Aschenfeld László, budapesti lakos, 33 éves, gumikészítő.
Boros István, budapesti lakos, 35 éves, műszerész.
Bodor György, budapesti (Marosvásárhelyi) lakos, 34 éves, tisztviselő.

Buchinger Zsigmond, szombathelyi lakos, 34 éves, sajtókészítő.
Bieyer Ferenc, marosvásárhelyi lakos, 36 éves, kereskedő.
Brändt Zoltán, zalaegerszegi lakos, 34 éves, tisztviselő.
Bender György, brassói lakos, 35 éves, építész.
Beer László, szalmárnémeti lakos, 32 éves, vaskereskedő.
Beck Géza, budapesti lakos, 33 éves.

Ceglédi Imre, szőlősi lakos, 33 éves, szobrász.
Csillag László, budapesti lakos, 30 éves, vegyész.
Deutsch Hermann, mádi lakos, 41 éves, kereskedő.
Davidovics Mór, kiskunhalasi lakos, 40 éves.
Freund Dezső, budapesti lakos, 37 éves, vaskereskedő.
Fruchter Marcell, szalmárnémeti lakos, 30 éves, fatermesztő.
Flegmann Miklós, nagyváradai lakos, 36 éves, fényképész.
Flacher Imre, ajkai lakos, 40 éves, kereskedő.
Fischer Zoltán, szalmárnémeti lakos, 26 éves, tanuló.
Freiberger Endre, budapesti (Hajós-u. 7.) lakos, 38 éves, bíz. tisztviselő.

Friedmann Mór, kolozsvári lakos, 34 éves, vaskereskedő.
Felsner Miklós, kolozsvári lakos, 33 éves, vaskereskedő.
Gellért László, budapesti (Népszínház-u. 16.) lakos, 36 éves, szerelő.

Garái László, debreceni lakos, 36 éves, mérlegkészítő.
Grosz Ferenc, domahidai lakos, 35 éves, kereskedő.
Hartmann Andor, budapesti lakos, 33 éves, sarkos.
Hoehausen Andor, budapesti (Rákóczi-ut. 6.) lakos, 26 éves, tanuló.

Heimlich Jakab, vultureni lakos, 33 éves, molnár.
Horovitz Péter, budapesti lakos, 35 éves, cipész.
Jakab Sándor, kolozsvári lakos, 39 éves, bádgos.
Jakab László, szalmárnémeti lakos, 36 éves.
Káhn Jenő, halmai lakos, 30 éves, kereskedő.
Krémer Márton, avasfőzfai lakos, asztalos.
Klein Adolf, aradi lakos, 35 éves, asztalos.
Kurländer Endre, tordai lakos, 39 éves, utazó.
Katz Gyula, kiskunhalasi lakos, 31 éves, tanító.
Katz Sándor, 27 éves, keresk. segéd.
Leitner Ferenc, nagyváradai lakos, 36 éves, cinkegrafus.
Lax Simon, marosvásárhelyi lakos, 33 éves, kereskedő.
Lauer Károly, budapesti (József-utca 41.) lakos, 27 éves, fodrász.

Littner Endre, újpesti lakos, 33 éves, kezytis.
Molnár József, budapesti lakos, 35 éves, portás.
Markovits Iván, mohácsi lakos, 36 éves.
Mund Elek, kolozsvári lakos, 39 éves, mészáros.
Mózes Sándor, kolozsvári lakos, 35 éves, tisztviselő.
Nádasi Pál, budapesti lakos, 34 éves, kereskedő.
Pollák László, budapesti lakos, 44 éves, páncsér.
Rozsnyai László, szegedi lakos, 34 éves, újságíró.
Razsovit György, budapesti (Damjanich-u. 26/a) lakos.
Rosenfeld Andor, ösödi lakos, 30 éves, fogtechnikus.
Reichmann Sándor, szalmárnémeti lakos, 32 éves, kereskedő.
Reich Lipót, szalmárnémeti lakos, 39 éves, cipész.
Roth Menyhért, budapesti lakos, 48 éves, vaskereskedő.
Rothschild Endre, kolozsvári lakos, 28 éves, tisztviselő.
Silbermann Dezső, nagyváradai lakos, 32 éves, lakatos.
Sachs Emil, marosvásárhelyi lakos, 30 éves, kereskedő.
Stern László, budapesti (Szigetvári-u. 22.) lakos, 35 éves, fa-szobrász.

Simonyi György, újpesti lakos, 29 éves, kezytis.
Schlesinger László, dévaványai lakos, 30 éves, kereskedő.
Stern János, pestszentimrei lakos, 42 éves, horgosművész.
Schwimmer Sándor, budapesti lakos, 40 éves, fogtechnikus.
Salamon Abrahám, nagyföldi lakos, 41 éves, kereskedő.
Schwarz Béla, budapesti (Tisza-u. 4.) lakos, 32 éves, fuvaros.
Schlomovics Ferenc, besztarcei lakos, 39 éves, kereskedő.
Stern György, temesvári lakos, 35 éves, ügyvédi tisztviselő.
Schüller István, budapesti lakos, 37 éves, kereskedő.
Schwarz Dezső, 33 éves, szabó.

Salamon Béla, budapesti lakos, 36 éves, rádióműszerész.
Szántó M. Pál, budapesti (Magyar-u. 3.) lakos, 30 éves, tisztviselő.
Szabó Henrik, rozevleai lakos, 25 éves, aranyműves.
Tettelbaum Kálmán, hajduhadházi lakos, 31 éves, könyvkötő.
Váradi György, budapesti lakos, 26 éves, pék.
Weisz Károly, budapesti lakos, 34 éves.
Weisz Márton, nagykarolyi lakos, 27 éves, kőfaragó.
Weisz József, nyíregyházi lakos, 41 éves, gazdálkodó.
Weisz László, budapesti lakos, 24 éves, tanuló.
Werber Sándor, kolozsvári lakos, 39 éves, cukrász.
Winter Mária, Szalmár-budapesti lakos, 33 éves, szabó.
Zelf Hermann, kolozsvári lakos, 34 éves, kereskedő.

A DEGOB Információs Osztályának (Budapest, Bethlen-tér 2. I. 36.) közlése.

Abrahám Slonsky Budapesten

Az irodalmi közvélemény, ha ugyan egyáltalán érdeklődött a multban a hébernyelvű költészet iránt, kétfajta héber költőt ismert: az egyik, a galutban élt, elszakadt a valóságtól, a változó és fejlődő élettől és a lényektől függetlenül írta verseit, a legjobb esetben, egy szűk kis baráti kör, de általában az asztaltársai számára; a másik típus a Jehuda Halévi és Bialik típusa volt, akik addig alkottak remekműveket, amíg a száműzetésben éltek, de mielőtt elértek álmaik és vágyaik országát, vagy elnémultak, vagy tudósokká változtak. Abrahám Slonsky, az új típusú héber költő, a nép költője, a zsidó munkásosztály érzelmeinek a kifejezője, törekvéseinek a szószólója.

Most, hogy itt tartózkodik körünkben Budapesten, mint a Magyar Írók Szövetségének a hivatalosan meghívott vendége, az emberek úgy tekintenek rá, mint valami csodára s a beavattak csoportjára, mint — beteljesülésre. Miért számít csodának Budapesten Abrahám Slonsky? Azért, mert néhány évvel ezelőtt még kétségbevonták azt, hogy létezik héber nyelv, s főként, hogy megszűnhetett, elhet és fejlődhet egy olyan héber költő, aki nem a hívők számára készült énekeskönyvek, hanem a zsidó munkásosztály barcai énekli meg, alkotó munkáját dicsőíti s emellett, hogy sajátosan héber költő, olyan egyetemesen emberi, mint József Attila, vagy Majakovszky. Abrahám Slonsky a kibbuci életformának a nevelője, aki a héber nyelvet nem szótárból tanulja meg, hanem az ejn-cha-

rodi zsidó földművesek, építőmunkások és katonák körében leste el a héber nyelv minden titkát, rejtelmét és az érték számára sok szépséget tartogató változatosságát. Abrahám Slonsky formaművész, de abból a fajtából, akinek van elég bátorsága és tehetsége ahhoz, hogy a gondosan kicsiszolt formákba korszerű, haladó és forradalmi eszméket öntsön.

Abrahám Slonsky alkotó ereje eredeti verseiben és fordításában egyaránt megnyilvánul. Lefordította héberre az „Internacionálét, Makarenkó”, „Új ember kovácsa” című remekművét, Majakovszky költeményeit, Gogoly „Revizor”-ját, Puskin „Anyegin Eugén”-jét. Mint szerkesztő és előadó megszervezte a progresszív zsidó értelmiséget, amely Erec Jisrael földjén a zsidó munkásosztálytal karöltve küzd az idegen elnyomók ellen és viaskodik azért az új, a zsidó nép egyéniségét, hagyományait és sajátosságait megőrző, a gazdasági, politikai és szellemi demokráciát megteremtő életformáért, amely biztosítja a zsidó nép fejlődését, költészetének virágzását és népének boldogságát saját országában. Abrahám Slonsky szocialista héber költő: tanu és bizonyosság mellett, hogy a profétai zsidóság és a haladás gondolata nem ellentétek, hanem kiegészítik egymást, testvérek, azonosak egymással.

GERVAI SÁNDOR

Pályázat

A Nagyküllői Aut. Orth. Irt. Hírközlő

azonnali felvételre keres oly mestert,

akinek három orth. rabbiat hallgatnia van, egyben a rabbi teendőket is elvégzi. Fizetés meggyezés szerint. Meghívottak költészetet írtak. Előnyöség.

1 kg frissen olvasztott I. libazsir 25.—

Naponta frissen vágott baromfi legolcsóbb napi áron

Fesztinger Herman orth. kóser baromfikereskedése

Budapest, VII., Kazinczy-utca 35 — Telefon: 22-11-73

Kommentár egy megkeresztelkedéshez

Írta: SZILÁGYI GÉZA

Egy keresztény olvasóm, aki meghatalmazott névnek közzétételére, Gergelyi Márton vegyész ur, már hosszabb ideje érdeklődéssel kíséri a megkeresztelkedés kérdését érintő cikkeit. Most őszinte véleményemet kéri egy konvertita író nyilatkozatáról, amely már egy évet ezelőtt jelent meg egy hetilapban. Annakidején ekerülte figyelmemet, Gergelyi ur jóvoltából, kissé elkésve olvasom. „Ha Ön érdekesnek tartotta — írja nekem olvasóm — Rothemann volt német külügyminiszternek harminc évvel ezelőtt közzétett levelezésére reflektálni, amely nem helyesli zsidóknak népiüköt és vallásuktól való eltérítését, talán érdemes egy zsidó származású magyar írónak és újságírónak megkeresztelkedésére is visszapillantani, nem is annyira magára a banális tényre, hanem inkább arra a magyarázatra, amellyel a szóban forgó író egy esztendővel ezelőtt kommentálta már régebben tett lépését.” Az illető, úgy vélem, nem meglehetősen, hanem felvilágosításnak számít sorában, számol ad önmagának is, közönségének is arról, miért váltotta föl veleszületett zsidó vallását még ifjú korában, valamilyen keresztény vallással, bizony nem tudom, melyikkel a több közül. Magával az esettel csak azért foglalkozom, mert az író nyújtotta megokolás egyáltalában nem egyéni, hanem nagyon tipikus dolog, ugyszólván tömegkifogás, az ilyesmivel pedig, függetlenül egyes konkrét esetektől, érdemes, sőt, szükséges is bármikor foglalkozni.

A vallomást levőnek szubjektív szempontjából bizonyára őszinte, rövid nyilatkozat azon sarkallik, hogy a fiatalember nem óhajtott zsidónak megmaradni, mert nem hitt abban, amit a zsidó vallás tanít. Ha a hitelhagyását, pontosabban szólva a vallásfelekezethez elhagyását megokolni próbáló író ezt állítja, nekem sem okom, sem jogom sincs, hogy ebben a nyomtatékos kijelentésben kételkedjem. Kissé egyszerűsítve, de el nem torzítva a dolgot: a szóbanforgó ember tényleg nem hitt abban, hogy „egy az Isten.” Én a feltétlen türelmes álláspontján vagyok, tehát ebbe nem szólok bele. De bátor vagyok szerényen és határozottan meg-

kockázlatni egy nem is szemrehányó, inkább érdeklődő kérdést: ha az illető hitőképességének határait meghaladja a zsidó vallás leglényegét jelentő az az alaplétel, mely szerint „egy az Isten”, miért tudja, hitőképességének meglepő kitágításával elhinni a keresztény hitfelekezeteknek, az unitárius kivételével, sokféle dogmái közül, — példának okáért, a szentháromságot? Dr. Salgó Ernő néhai barátom, a honcolóképesen és elméjű kritikus, a tartalmat ki- és a stílust szinte fonografkél visszaidőző műfordító, az összehasonlító vallástörténet és vallásbölcsélet kitűnő ismerője, a legzordabb időben, szinte fogadalomszerűen jelentette ki nekem, hogy minden rokon és baráti csábítás ellenére hű marad a zsidósághoz, több oknál fogva, de, már azért is, mert ez az a vallás, ez a vallástól elválaszthatatlan hitnek az a formája, amely a legkevesebb és legkisebb áldozatot kívánja akár a legszigorúbban bíráló értelműtől. Erre visszagondolva, eltűnök azon, hogy vallásváltása során még ifjú, de azóta meglepő férfivá érett konvertitánk, aki saját bevallása szerint nem tudta eltűnni az egyszerű, a könnyebben hihető, hitelen hogyan tudta elhinni a sokkal bonyolultabbat, a sokkal nehezebben hihetőt? Hogy ez lehetséges volt, azt kerekén kimondom, nem vélem valószínűnek. Ha pedig nem hitte és mégis valójában, sőt, a dolog természeténél fogva és az áttérés formáit tekintve bizonyos ünnepélyességgel vallotta, akkor — a legszelidebben, szinte gyöngöden fejezem ki magamat — bizony nem volt őszinte új felekezetének papjával szemben, aki annakidején megkeresztelte. Ugyan, úgy kellett tennie, mintha hitne, pedig... Minek folytassam! Ismétlem, nagyon türelmes vagyok: amint elismerem az embernek bármilyen hithez való jogát, éppennygy elismerem a

hitetlenséghez való jogát is. Nem ismerem el azonban — ez nálam súlyos etikai kérdés — a hitetlen embernek ahhoz való jogát, hogy hitet szimuláljon akkor, amikor a hit benne egyáltalában nincs jelen. Ez oly feltétel, amely bizonyos esetekben környezethez alkalmazkodó mimikrit jelent, viszonyokhoz illeszkedő simulékonyságot, kézfelfogható vagy észmei hasznót, avagy másfajta előnyt biztosító praktikusságot, csak egyet nem jelenthet sohasem: erkölcsöt!

★

A konvertita, akinek egy évvel ezelőtt könyomatott, hozzám azonban véletlenül csak most, kissé későn, de el nem késve került írását idézem, vallásváltásának okáért azt is említi, hogy neki sem a héber, sem a jiddis nem anyanyelve. Szegény, kezve bevallom, hogy ezt az érvel nem értem. Igen sok zsidót, jó zsidót is, sőt, még a rituális hagyományokhoz előírásosan ragaszkodó zsidót is ismerlek és ismerek, akinek sem a jiddis, sem a héber nem volt anyanyelvük, hanem, teszem azt, a magyar, a német, a francia, az angol, az orosz, a román, a bolgár, de ez a tény nem ösztönözte őket vallásváltásra. Hogy csak az lehet akár szívetlenséggel, akár csak a megszokás passzivitásával zsidó, akinek a héber vagy a jiddis az anyanyelve, azt sem elméleti tudáson, sem gyakorlati tapasztalattal nem tudom megokolni. Konvertitánk azonban megmagyarázni óhajván annakidején talán némelyek szemében meglepőnek tetsző vallásváltását, mert hiszen előzetesen sosem lekesedett a szentháromsággal, sőt, még különös megértést sem tanúsított iránta, szinte büszkén hivatkozik a héber vagy a jiddis „anyanyelvtől” való távollására is, mint a kereszténység ölébe bújásának egyik okára. Ez az érv, nem lagadhatom, kétségtelenül eredeti, de amilyen eredeti, olyan értelmetlen.

★

Végül pedig még valami: az illető már megkeresztelkedés idején is maga elárulja, mekká- nyolta a cionisták erőfeszítéseit, de törekvéseikkel nem azonosította magát. A megkeresztelkedés évektől ezelőtti történet, a vallomásszerű mondat leírása vagy egy esztendővel ezelőtti, tehát azt jelenti, hogy az egyazon személyben régi konvertita és új vallomástevő közben nem lett cionista. Ezt nem is vártuk tőle. Keresztény, szinkretisztikus cionista akad. Herzl Tivadar naplójának tanúsága szerint, ismeri egyméhányat. A zsidó cionisták, a tevékenyek és az együttérzők, mindjártban sokasodnak. A megkeresztelt zsidók olykor, persze ritkán, cionisták is voltak, mint például a Herzl Tivadar diplomáciai útjait egyengető Vámbéry Ármin. De, hogy valaki a cionizmustól lelki távollé- ségben maradását a vallásváltás- zát megmagyarázó egyik oknak hozza fel, — hitelhagyás- ról nincs szó, legfőképpen a hitet- lenséget más felekezet táborába való belevivésről — ez szintén az eredség, de az értelmetlen eredség egyik tanulságos példája. Goethe, akinek írásai- ban sokkal inkább benne van min- den, mint a Koránban, amelyre ezt ráfogták, valakit agyonsapó egyik versét így végzi: „Bolond a maga szakállára.”

★

Mondhatná a szóbanforgó konvertita író, hogy vallásvál- tozása az ő magánügye, amelybe beleszólni illetlenség. Abban a pillanatban azonban, amikor a nyilvánosság előtt magyarázza vagy menti, mégpedig olyan ér- vekkel, amelyek nagyrészt nem is magánjellegű egyént, hanem széltében elterjedt, mindig újra fel-feltámadó tipikus érvek, ak- kor az állítólagos magánügy közügyg, pontosabban körül- határolva, legalább zsidó köz- ügyg terebélyesedik. Ehhez po- dig a korábbi legősibb általános emberi jogán mindenki hozzá- szólhat, elsősorban egy zsidó közirő.

Szendről Autonóm Orth. Izr. Hitközség

ezúton tudatja az érdekeltekkel, hogy május 17-én délelőtt 10-12-ór a Szendrő és vidékéről elhurcolt és mártír-halált halt szeretettjének em- lékére

emlékműaválással egybekötött gyászünnepelet

tartanak, melyre szeretettel várjuk az érdekelteket.

VEZETŐSÉG

Uj és használt
BŐRÖNDÖK
uti kofferek.

Vétel, csere, eladás.
KANDEL Th. 199-304 20

BALLON

átlátószó-,
eső-, vihar- és
lődenkabát

Márton és Szász

V. Gróf Teleki
Pál-utca 3.

Hirek a Pécsi Hitközség és a X. Községkerület köréből

A Pécsi Hitközség ujjaépítésének jelentős állomása volt a közelmúltban dr. Schweitzer József rabbinak a hitközség üggyűlése által történt főrabbi-választás megválasztása. Az üggyűlésen megnyilvánult egyhangú szavazás, kifejezője annak a szeretetnek, bizalomnak és megbecsülésnek, amelyet dr. Schweitzer József munkásságát a hitközség egyeteme kíséri. Az üggyűlés után küldöttség kereste fel a főrabbi s dr. Lehr László választási-bizottsági elnök meleg szavakkal köszöntötte dr. Waldenstein Zoltán elárult főrabbi-székeinek új gazdáját. A főrabbi megatott szavakkal válaszolt a köszöntésre és kegyelettel idézte a súlyos szenvedések között férfikora délen elhunyt volt főrabbi, a mártírhalált halt dr. Krénér Móric pécsi rabbi és nagyatyja, néhai dr. Hoffer Armin professzor emlékeztető, kifejtve, hogy elődei és nagyatyja példaadása fogják vezetni további munkájában.

*

A Pécsi Általános Izraelita Iskola és a Gordonja Makkabi Házak gyermekotthonának növendékei nagy sikerrel adták elő a Pannónia szálló nagytermében Poldini Ede 3 felvonásos Hamupipőke című gyermekoperáját. A komoly zenei és táncelhelyesítéssel mutatkozó szereplők bemutatása Lóránd Márton főbánság agilis és hozzáértő művészi munkájának érdeme, aki az előadást is vezényelte. Az iskola és gyermekotthon együttes munkáját a város pedagógus társadalmának nagy elismerésére vezeti Péter Ernő igazgatótanító.

Az elmúlt hetek során dr. Murányi Miklós az újpesti hitközség főrabbija tartott nagybánság péntek esti hitközségi előadást.

A napokban fejeződött be a pécsi cionista szövetség 4 hónapos cionistákai zsidó történelmi és irodalomtörténelmi szemínaruma, amelyet mintegy 70 állandó hallgató látogatóit.

A községkerületi látogatások során Bonyhádon és Szekszárdon jelentek meg a községkerület és a pécsi hitközség kiküldöttei. Dr. Schweitzer József főrabbi és Lóránd Márton főbánság tartottak istentiszteletet, liturgikus számokkal egybekötött kultúrelőadást. A szóróanyag hitközségek és az anyahitközség közötti kapcsolatok ápolása céljából Róth Sándor hitközségi elnök és Pollák Ignác alelnök is megjelentek Bonyhádon és Szekszárdon a közös problémák megbeszélésére végett.

A Palesztina kérdés megvilágítása céljából két alkalommal egy-egy palesztinai hangosfilmet mutattak be, amikor is az érdeklődő közönség zsúfolásig

megtöltötte az Apolló mozi nézőterét. Az előadások előtt dr. Szégyi Géza, dr. Klein Imre és Szekulesz László vendégelőadók, valamint Róth Sándor, a pécsi hitközség és Fried László a pécsi cionista szövetség elnöke tartottak előadást.

A zsidóság és a szövetkezetek címmel Grossmann Sándor a Borochoy kör elnöke tartott előadást, amelyet élénk vita követte. A vita során Kisfaludy Imre dr. egyetemi tanár, a szövetkezeti problémák országos hírű ismerője, nagyszabású felvilágosításban mutatta meg a szövetkezeti probléma megvalósításának lehetőségeit.

A zsidó közösségi élet ápolására a Pécsi Izr. Nőegylet rendszeres heti társas összejöveteleket rendez.

A cserkészcsapat és az ifjúsági kör a nyári táborozás előkészületeivel foglalkozik.

A Nőegylet, a szeretetkő és a gyermekotthon nagyszabású szeder-est keretében ünnepelte a Peszachot.

Négy ismeretlen halott!

Az elmúlt évek sötét emlékei, fekete szárnyú rémjei felegették néhány órán át a Kaposvári Izraelita Hitközség sírkertje fölé. Négy, 1945 februárjában lemezáról munkaszolgálatost exhumáltatott Sárd községben a Kaposvári Izraelita Hitközség, hogy saját temetőjében adjon helyet a gyászos történelmi idők szerencsétlen áldozatainak.

Május hó 2-án dr. Krausz Henrik főrabbi és Huszár György főmérnök, hitközségi előjáró és a Munkaszolgálatosok Országos Antifasiszta Szövetségének megbízottja: Adler Dezső vették át Surdon a holttesteket. A 3-i elhatározás a Kaposvári Izraelita Hitközség és Szentegylet tagjainak élénk részvétele mellett történt. A Hitközség nevében dr. Krausz Henrik főrabbi szívbemarkoló szavakkal vett búcsút a négy ismeretlen hilttestvértől, akik közvetlen a felszabadulás előtti napokban utolsóként estek áldozatul az embertelen gonoszság és sötét gyűlölködés barbár indulatainak. Dr. Frank László NOT tanácsbíró, a Munkaszolgálatosok A. F. Sz.-e elnöke tett fogadalmat arra, hogy a Szövetség tagjai az emberi humanum és társadalmi egyenlőség megvalósítása érdekében fognak rendíthetetlenül munkálkodni, hogy az elmúlt szörnyűségek az emberiség életében ne ismétlődjenek meg. A meghatározott végzetével az ismeretlen Bajtársak sírjára Somogy megye törvényhatósága, a Somogy megyei Bizottság és Kaposvár városa helyezték koszorút.

Gy.

GYERMEKEK KÖZÖTTI IMÁDKOZNI és egyéb héber tanításokat házban és iskolában. „Melamed” jelölése a kiadásra.

Dick Bódog halála

Ott ültünk egymás mellett az újságíró-községülésen és hallgattuk a felszólalókat. Közben — elég illetlenül — szütyögtünk. Emlékeztünk régi dolgokról, közös szerkesztőségről. Az Újságról és az Újság-ról, az együtt töltött évekről, a nyomda párás levegőjében áldozgott és ázított éjszakákról, meg a hajnali sétálóról, amikor egymást kísérteltük, fiatalokról, öregedőről... Közben ő egy-két tréfát is a fülembé sugott, amin mindketten jót derültünk. Nem sejtettem, — hogyan is sejtettem volna? — hogy ez lesz közöttünk az utolsó csevegés. Semmi sem mutatott erre, még az sem, hogy többen szokatlanul soványak, sápadtnak vették. Bizony nem gondoltam közelgő, még kevésbé villámgyorsasággal bekövetkező tragédiára, mert különben megragadtam volna a derek „Bódi” (gy. becztük Dick Bódogot) karját: Halló, édes öregem, ne menj el, ne hagyj itt... De ő elhagyta feleségét és elhagyott engem, meg a többi újságíró-barátját is. Mire pár perccel később utolértem az új város házáról kifelé áramló kollégák sorában, már ott feküdt a lépcsőház kövezetén, néhányat sóhajtott, mint, aki nagyon elfáradt és pihenni vágyik, majd csakhamar végképp elszenderült. Mi újságírók pedig, akik mindig olyan gyorsak, leleményesek vagyunk és anyaira szerelünk expressztempóban intézkedni, ott álltunk körülötte tanácstalanul, tehetetlenül. Nem tudtuk, mit kezdjünk halálód barátunkkal! Egymásra bámultunk, majd kifelé nézdegeltünk az utcára, mintha onnan várnánk segítséget, aztán a sírás félrehúzza a száinkat. Jöttek a mentők: már nem lehetett segíteni. „Élt és küzdött, irt és dolgozott 55 évet.” Szegény Bódog, Isten vedd! Eltemettük tisztességgel, a rákövetkező zsidótemetőben, mert mindig szívbeli jó zsidó volt.

(gy. e.)

A Szolnoki Izr. Hitközség kántor-metszői állásra pályázatot hirdet

Pályázhatnak magyar állampolgárok. Költségeket csak a meghívottak térítik meg.

Az Előjáróság

A makói neológ izr. hitközség

1948 május hó 17-én délelőtti 11 órákor a deportálásokból és munkaszolgálatból vissza nem tért hilttestvérek emlékére

emléktábla-avatási

ünnepről tart.

Az emléktábla-avatási ünnepség a főtemplomban tartandó gyűlést megelőzően kezdődik, mely alkalomra a hozzájárulásokból minden érdeklődő zsidó hilttestvértől szeretettel meghívunk.

A szegedi községkerület közgyűlése Hódmezővásárhelyen

A szegedi községkerület május 6-án tartotta Hódmezővásárhelyi évi rendes közgyűlését, melyen a kerület képviselői valamennyien megjelentek. A közgyűlés istentisztelettel kezdődött, amelyen Gruber László kántor Ma tauvo-ja után dr. Schindler József kecskeméti főrabbi tartott beszédet. A háladá istentiszteletet a Hatikva zárta be. A közgyűlést Stern Márton kerületi elnök nyitotta meg. Köszönetet mondott dr. Schindler József főrabbinak szónoklatáért, majd meleg szavakkal parentálta el dr. Pap Róbert, a kerületnek hét éven át volt elnökét. Köszönetet mondott a hódmezővásárhelyi hitközségnek, elsősorban dr. Deutsch Béla elnöknek a meghívásért. Tojácsolva az Országos Iroda elnökének, aki akadályoztatása miatt maradt távol — jókívánságait. Ezután beszámolt a községkerület munkásságáról, valamint az Országos Zsidó Helyreállítási Alap működéséről, körülményekről. Beszét a Jointról és az Önálló Hilttestvezetetről. A teljes en elavult kongresszusi státusumról szólva kijelentette, itt az ideje, hogy megalkossák a magyar zsidóság új alkotmányát. Foglalkozott a zsidóság világ helyzetével, az antiszemitizmussal, mely a tengerentúli államokban, a közép- és távolkeleten egyre fokozódik. Ráért a palesztinai kérdésre: „A mi kötelességünk, — mondotta — hogy abban a heroikus harcban, amelybe az angol világbirodalommal szembekezdültünk, a szükséges utánpótlással és az ehhez megfelelő anyagiakkal lássuk el zsidó testvéreinket.

A nagyvárasi beszéd után a közgyűlés elfogadta a költségvetést, majd a megüresedett előjáró helyekre megválasztotta Patzauer Dezsőt és dr. Lóránd Lászlót. A községkerületi bíróság elnökei lettek: dr. Wilhelm Lajos és dr. Lénárt Pál, elnökhelyettesei: dr. Csák Gyula (Szentes) és dr. Györgyi Mór (Hódmezővásárhely). Ezután dr. Schindler József (Kecskemét), dr. Frenkel Jenő, dr. Grünfeld Sándor (Hódmezővásárhely) és dr. Lóránd László (Szeged) hozzászólásai következtek. Dr. Deutsch Béla a hódmezővásárhelyi hitközség elnöke tartotta meg ezután „A magyarországi zsidóság problémái” címmel igen érdekes előadását. A közgyűlés legközelebbi ülésének helyét Kecskemétet jelölték meg, majd az eredményes munkát végzett közgyűlést Stern Márton elnök zárta be.

A közgyűlést követő közebében az ifjúsági énekkar tagjai Gruber László vezetésével héber imádságokat és új héber dalokat adtak elő. Különösen kiűnt Spitzer Rózika, de az egész produkció mutatja azt az értékes munkásságot, amelyet Gruber László ezen a téren Hódmezővásárhelyen kifejt.

DEMOKRATIKUS HITKÖZSÉGI PÁRT ÉS A MAGYAR CIONISTA SZÖVETSÉG

Az V. kerületi szervezet gyűlése

A Zsidó Egység demokratikus hitközségi párt és a Magyar Cionista Szövetség közös választási blokkja V. kerületi szervezete május 9-én, vasárnap délelőtt népes gyűlést rendezett a Fürst Sándor-utcai kulturteremben. Bródy Ernő dr. elnökölt, aki megállapította, hogy nincs véleménykülönbség a cionisták és nem cionisták között, tehát semmiféle külön alakulásra nincs szükség. Magyarországon oly kevés zsidó van, hogy meg kell egymásnak bocsátani. A zsidóság ott keresse az ellenséget, ahol van, nem pedig a magyarságban. A zsidó egységért harcolni kell.

Frankfurter Imre, az általános cionista blokk álláspontját ismertette. A Cionista Szövetség úgy érzi, hogy csak egyetlen érdek van, a magyar zsidóság közös érdeke. Az egész magyar zsidóságnak be kell látnia, hogy csak a haladó szellem az, amelyben élhetünk.

Szeifert Géza dr. a közömbösök ellen kelt ki. Meg kell mutatni, hogy a magyar zsidóság egy emberként áll a zsidó ügy mellett. Törekedni kell a gerinces zsidó típus kialakítására. A demokrácia építő munkájában teljes erővel kell részt vennie a magyar zsidóságnak.

Eichbaum Mórné a női tábor csatlakozását jelentette be.

Pártos Zsigmond után Kázmér Miksóné a lichtenwörthi deportáltak nevében tett lelkes nyilatkozatot az egységpárt mellett.

Frischmann Edgar, a Munkaszolgálatosok Antifasiszta Szövetségének üdvözlését hozta el és csatlakozását ígérte.

Geyer Albert dr., a Zsidó Világ-kongresszus magyarországi elnöke, példákkal bizonyította be, hogy milyen pozitív eredményeket hozott a cionista tábor és a havi zsidóság együttműködése. A magyar cionista tábor idejében felismerte azt a halálos veszélyt, amit a külön utakon való járás jelent. Ezért pártatlan gesztussal visszatért az egység útjára.

Nem adom fel a reményt — mondotta —, hogy mindama beveselt, akik szemben állnak a zsidó egység gondolatával, be-

látják tévedéseiket, hibáikat és egyéni szempontjaikat alárendelik a közösség érdekeinek. Adorján Antal felszólalása és Heves Lajos dr.-nak a választási technikát ismertető beszéde fejezte be a lelkes gyűlést.

VI. kerület gyűlése

A VI. kerület május 5-én az Andrássy-ut 24. sz. alatt választási gyűlést tartott. A választási központ részéről megjelent dr. Heves Lajos. A Cionista Szövetség részéről dr. Kertész Sándor. Pollák Lajos körzeti elnök rövid, de határozatos beszédében üdvözölte a megjelent hittestvéreket, a kiküldötteket és rámutatott, hogy az egyetlen helyes út, a hitközség mai vezetőségének az útja, azt kell követni.

Dr. Kertész Sándor örömmel jelentette be a zsidóság létrejött egységét és hitelt tett az egységes zsidó gondolat mellett. Az egységes zsidó párt fogja megvalósítani mindazokat a terveket, melyek a cionistákat eltölti és ennek támogatására felszólított minden zsidó hittestvért.

Dr. Heves Lajos kimerítően esetelte a zsidóság óriási feladatait, amelyeknek megoldására egyedül az egységes zsidó párt megválasztandó vezetőségét tartja képesnek.

Simor Dezső a munkaszolgálatosok Antifasiszta Szövetsége nevében törhetetlen hűséget jelentett be és támogatást az egységbe tömörült zsidóság felé.

Kálmán Géza cionista szónok megrázóan változtatta az elmúlt eseményeket és ezért a legnagyobb összetartásra buzdította a jelenlevőket.

Béres József a VI. kerület hadirokkantjai nevében teljes bizalmat és odaadást jelentett be.

A Közös Választási Blokk május 11-én este 7 órakor az Andrássy-utca 24. sz. alatt összes helyiségeiben újabb választási gyűlést tartott a VI. kerület zsidósága részére. A közel félezer hittestvér zsúfolott sorai között dörgő taps közben érkezett a gyűlésre Stöckler Lajos elnök és Domonkos Miksa ügyvezető. A cionisták szépen felkészített termet kicsiknek bízonyultak és még a lépcsőházban is szorongott a tömeg.

Pollák Lajos körzeti elnök

lelkes hangon megnyitó beszédében felkérte Stöckler Lajost, hogy adjon programot.

— Agitációs beszédet nem szándékszem tartani — kezdte beszédét az elnök. — Ma a munka korát éljük, dolgozni kell, hogy előbbre vigyük a demokráciát. Boldog, de egyben féltő tekintetünk állandóan felfelé néz, hiszünk Istenben és minden igyekezetünkkel támogatjuk az egész világot bámulatbaejtő küzdő testvéreinket. Ma minden felelősségteljes zsidónak — fejezte be beszédét Stöckler Lajos elnök — a mi táborunkban a helye, hogy mindannyiunk munkáját siker koronázza.

Szánni nem akaró taps után Berger Géza, a cionista Borochov Kör részéről örömeinek adott kifejezést, hogy a hivatalos magyar zsidóság vezetői a cionistákkal egy blokkban küzdenek a közös eszméért.

Majd Domonkos Miksa szólt fel. Bejelentette, hogy a Közös Választási Blokk állja a rákényszerített választási harcot, de a harcért a felelősség a karrévdánsokat és konjunkturalovagokat terheli.

A többi felszólalók: Vermes Magda, Réthy Ferenc, dr. Halász Jenő és a Munkaszolgálatosok Antifasiszta Szövetségének szónokja Schächter Ernő, mondtak lelkes hangon beszédet a Választási Blokk mellett.

Pollák Lajos körzeti elnök záróbeszédében köszönetet mondott a hallgatóságnak és a szónokoknak, kiemelte május 23-iki választás fontosságát, bizalmat kért, becsületes munkát ígért.

A VII. belső körzet választói gyűlése

A Zsidó Egység Demokratikus Hitközségi Párt és a Magyar Cionista Szövetség közös választási blokkja VII. belső körzetének önkéntes munkatársai, május 6-án, csütörtökön, Sip-u. 12. szám alatt, a hitközség disztermében gyűlést tartottak, ahol megbeszélték a választásokkal kapcsolatos munkákat.

Kulesár Gyula, a párt programját ismertette és felhívta a jelenlévő munkatársakat, hogy ugyanolyan lelkesedéssel és odaadással támogassák ezt a munkát, mint a múltban végezték a külső feladatokat.

Bock Vilmos felszólalásában felhívta a munkatársakat figyelmét az idők fontosságára, utalva ereci testvéreink szabadságharcára és a hallgatóság lelkes helyesítése közben jelentette be, hogy minden jószándéku zsidó embernek meg kell értenie a zsidó egység nagy jelentőségét és fontosságát.

dóság testvéri kapcsolata mellett.

Grünfeld Miksa, a közönség lelkes tapsaitól kísérve jelentette be, hogy a Magyar Cionista Szövetség és a Hitközség vezetősége véglegesen megteremtette az igazi „salomot” és kijelentette, hogy a magyar zsidóság pártkülönbség nélkül segíti ereci testvéreink szabadságharcát.

Reichmann Béla ismertette azt a harcot és építőmunkát, amelyet ereci testvéreink folytatnak az önálló zsidó állam megteremtéséért és annak a reménynek adott kifejezést, hogy a megteremtett magyarországi zsidó egység dokumentálni fogja az ereci testvérek felé, hogy egységes táborban segítjük őket nehéz munkájukban.

Dr. Egri Sándorné, a VII. belső körzet nőegyletének elnöke, a VII. kerületi nőegylet nevében jelentette be csatlakozását a párt célkitűzéseikhez.

Dr. Váradi Jenő, a VII. belső körzet elnöke zárószavaiiban megköszönte a megjelent nagyszámú hallgatóságnak azt az odaadó lelkesedését, amellyel megértették a párt szónokainak gondolatait és felhívta a megjelenteket, hogy egységesen támogatassák a pártot, amely egy jobb zsidó jövőért harcol.

★

A Zsidó Egység Demokratikus Hitközségi Párt és a Magyar Cionista Szövetség közös választási blokkja VII. belső körzetének önkéntes munkatársai, május 6-án, csütörtökön, Sip-u. 12. szám alatt, a hitközség disztermében gyűlést tartottak, ahol megbeszélték a választásokkal kapcsolatos munkákat.

Kulesár Gyula, a párt programját ismertette és felhívta a jelenlévő munkatársakat, hogy ugyanolyan lelkesedéssel és odaadással támogassák ezt a munkát, mint a múltban végezték a külső feladatokat.

Bock Vilmos felszólalásában felhívta a munkatársakat figyelmét az idők fontosságára, utalva ereci testvéreink szabadságharcára és a hallgatóság lelkes helyesítése közben jelentette be, hogy minden jószándéku zsidó embernek meg kell értenie a zsidó egység nagy jelentőségét és fontosságát.

A Bethlentéri nagygyűlés

A Zsidó Egység Demokratikus Hitközségi Párt és a Magyar Cionista Szövetség közös választási blokkja VII. Belső és VII. Külső tagozata, folyó hó 11-én a Bethlen-tér 2. szám alatti udvaron tartott választói nagygyűlést.

Felkai Jenő, a VII. Külső Körzet elnöke üdvözölte a megjelenteket, majd Stöckler Lajos emlékedett szövegre. Ismertetle a hitközségnek az elmúlt 3 év alatti munkásságát. Lelkes eljénzés közepette jelentette ki, hogy a zsidó egységet most már biztosítjuk minden körülmények közt. Ismertetle a hitközség munkatervezését. Hangsúlyozta, hogy a hitközség képviselőtestülete a kisemberek képviselőtestülete lesz. Leszögezte a magyar zsidóság feltétlen ragaszkodását ereci testvéreire.

Dr. Kertész Sándor az M. C. Sz. társelnöke üdvözölte a megjelent nagyszámú hallgatóságot. A magyarországi zsidóság közt most már megszűntek az ellentétek és minden magyar zsidónak elsőrendű kötelessége, tekintet nélkül arra, hogy a Cionista Szövetség tagja vagy sem, támogatni, biztosítani Erec Jisraelt megteremtését és megsegítését. Kijelentette, hogy az új izraelita hitközségnek a zsidó népi élet centrumának és főzomának kell lennie. Legteljesebb elismerését fejezte ki a hitközség vezetőinek, azért az építő, alkotó munkáért, amit felszabadulás óta végeztek, arra kérte a megjelenteket, hogy a választás napján bizonyítsa be a pesti zsidóság, hogy a vezetők munkáját elismeri és biznak bennük, hogy a jövőben megoldandó problémáikat el fogják végezni.

Domonkos Miksa rámutatott arra, hogy felelőtlen elemek meg akarják bontani a megteremtett zsidó egységet, azonban ezek szembeállítanak azokkal a nagy tömegű becsületes zsidókkal, akik támogatták és támogatni kívánják a hitközség vezetőinek felelősségteljes, áldozatkész munkáját. Miként a P. I. II. jelenlegi vezetői a választás, sőtél és nehéz órákban megvédték a zsidóság érdekeit, úgy meg fogják azt védeni most a demokráciában azokkal szemben, akik megzavarják a békés alkotó munkát. Alkotni akarunk, együtt haladva a demokratikus alkotó erővel és biztatni, segíteni, támogatni a demokráciát, amelyben élünk, mondván lelkes eljénzés közepette.

Dr. Váradi Jenő, a VII. Belső körzet elnöke az önálló zsidó állam megalakulásának történelmi fontosságáról beszélt, irányt mutatta, a pesti zsidóságnak, hogy minden erejével támogatassák a szabad, független testvéreinket. Ennek a választásnak döntő jelentősége, a

zsidó nagy tömegek egyöntetű demonstrálása, mutatván ereci testvéreinknek, hogy a magyarországi zsidóság egy táborban, egységben óhajlja támogatni ereci testvéreink harcait és építő munkáját.

Fülöp László a szentírásból idézett magyarázatokkal mutatott rá, mily nagy szüksége van a zsidóságnak az egységre. Végül Schächter Imre az ifjúság nevében szólalt fel.

A VIII. kerület választási előkészületei

A választások megindulása óta a VIII. kerületben intenzív munka folyik. Már május 3-án, az elmúlt hétfőn a „Mapáj” cionista szervezettel karöltve, a Nagyfuvaros-utcai templomkörzetben megtartották az első komoly választási gyűlést. Kedden 4-én, szórón 5-én a körzet vezetősége a „Klal” vezetőségével, ugyancsak erősen látogatott érkezőket tartott a közös választási akció ügyében. Vasárnapra, május 8-án, a „Hazám” kávéházba volt hirdetve az első nagy gyűlés, amelyen a központ kiküldöttjeként dr. Váradi Jenő vett részt. Az „Anyák napja” miatt teljes egészében nem lehetett az ülést levezetni, mert a kávéház a Kávéria-téren van és ugyanakkor a Kávéria-téren nagy ünnepek zajlottak le az „Anyák napja” díszletére.

Hétfőn, május 10-én a körzet tanácstermét zsúfolásig megtöltö a közönség előtt a „Mapáj” szervezettel karöltve világosították fel a szónokok a hallgatóságot a választások szükségességéről. Ugyancsak részt vett a „Klal” részéről az egész vezetőség. A körzet rab-bija felszólalása ki nem törölhető nyomot hagyott a hallgatóság lelkében. Felszólalt még Schwarcz József, a „Mapáj” vezetője, a körzet elnöke: dr. Vass Lipót, Borhegyi Béla és sokan mások.

Szerdán, május 12-én, közös rendezvénye volt a körzetnek a „Klal” cionistákkal a Nagyfuvaros-utca 4. sz. alatti tanács-termében. Ezen az ülésen Stöckler Lajos elnök is megjelent.

Nagygyűlés a Páva-utcai körzetben

Május 10-én, a Demokratikus Hitközségi Egységpárt és a Cionista Szövetség közös választási blokkja nagyszerű választási gyűlést tartott a Páva-utcai templomkörzetben. Az érdeklődőkkel zsúfolásig megtöltött nagyteremben a választási gyűlést Kunstädter Vilmos körzeti elnök nyitotta meg, aki az egybegyűlék egyhangú lelkesedése mellett lett hírt az egész körzet nevében a zsidó egység és cion gondolata mellett, egyben indítványozta, hogy folyó hó 16-án, a zsidó állam kiküldése napján Budapest és az ország összes zsidó templomaiban *haladó istentisztelet* tartassék. A nagy tetszással fo-

gadott megnyitó után dr. Váradi Jenő, mint a Körpont kiküldöttje, nagyszabású előadásában mutatott rá a zsidóság mai sorsdöntő világproblémáira és ennek keretén belül arra a szűkebbkörű kérdés-komplexumra, melyeket a pesti zsidóságnak az elkövetkezendő választásokkal kell megoldania. Örömmel üdvözölte a létrejött egységet és vázolta annak messzemenő erkölcsi és közéleti hivatását a hazai és a pesti zsidóság elkövetkezendő céljára. Visszatérítette az egységet megbontani akaró öncélú pártoskodást, az egész körzet zsidóságának támogatását kérte a közös blokk programjának megvalósításában.

A nagy tetszással fogadott előadás után Váradi József, a cionista szövetség szempontjából ismertette egy nemzetközi, mint belpolitikai vonalon a helyzetet és részletes programtervezetet tárgyalott elő azon célkitűzések meghatározására, melyeket a létrejött egység alapján a zsidó közéletben vallási, kulturális és szociális téren megvalósítani szükségesnek látszik.

Dr. Seifert Géza a körzeti választási bizottság elnöke ismertette a most bekövetkezendő választás eszméi alapelveit, különösen foglalkozva a részlet-megoldások technikai kivitelezésével. Hangsúlyozta, hogy zsidó közéletünk a magyar demokrácia szolgálatába kell állítani. Kemény Zoltán különösen annak fontosságára mutatott rá, hogy a választók valóban éjnek is kapott jogaikkal és önérzetes zsidó magatartással segítsék szavazataikkal győzelemre az egységes blokk programját.

Bruck Sándorné a körzeti nőegylet elnöke felszólalásában a zsidó nőket szólította fel támogatásra, büszkén állapítva meg az egységben rejlő harmonikus együttműködés eredményeképpen létrejött körzeti szerelelőthon létesítését. Rámutatott azon szerepre, melyet a nők vannak hivatva a most kialakuló új zsidó életben betölteni és ennek támogatására és megvalósítására hívta fel a körzet és a főváros egész női társadalmát. A zürző jogán Ferenczi József egészítette ki az előhangzoltakat, majd az előadónak köszönetet mondva szép és tartalmas előadásukért, az ülést berekesztette, mely a hatékony elénkkelésével ért lelkes hangulatban véget.

Választási nagygyűlés a Dózsa György-utli Templomkörzetben

Nagyszámú közönség jelenté-
tében folyt le a Dózsa György-
utli Templomkörzetben a május
10-én tartott választási nagy-
gyűlés, amelyet dr. Lendvai
Sándor elnök nyitott meg, üd-
vözölte a megjelent Stöckler
Lajos hitközségi elnököt, Do-
monkos Miksa ügyvezetőt, va-

lamint a természet színtől meg-
töltö közönséget.

Stöckler Lajos elnök lelkes
szavakban szölt azokról a pro-
grammszerű teendőkről, amelyek
a közeljövőben a Pesti Izr. Hit-
község vezetésére várnak. Kül-
önösen a szociális teendőkre
mutatott rá, amelyeknek elvég-
zése majd a körzetek feladata
lesz. Rámutatott azokra a nagy-
fontosságú problémákra is,
amelyeknek elvégzése az össze-
tartás és egybeforrás révén az
egész zsidó közönség feladatai
közé fognak tartozni.

Domonkos Miksa nem mint a
hitközség ügyvezetője — mon-
dotta — hanem mint egyszerű
szavazópolgár szólalt fel. Élesen
bírált az ellenpárti harci mo-
dort. Különösen a női szava-
zók figyelmét hívta fel, hogy
minden erejükkel álljanak mel-
lénk. Dr. Mandel Miklós lelkes
szavakban szölt a hittestvérek-
hez, hogy támogassák az egybe-
forrt hitközségi és cionista
választási blokkot. Felszólaltak
még Heim Lajos, Levendel Jó-
zsef, Fekete József, a cionisták
képviseletében dr. Holtó főor-
vos, Schächter Imre az ifjúság
nevében, továbbá Arany Lajos
és Schlesinger Miklós.

A VAC üdvözlő távirata

A Vivó és Atlétikai Club
vezetősége az alábbi táviratot
intézte a Zsidó Egység Demo-
kratikus Hitközségi Párt és a
Magyar Cionista Szövetség kö-
zös választási blokkjához:

„A Vivó és Atlétikai Club
e célból egybehívott rendki-
vüli ülése egyhangú lelkes-
séssel hozott határozatából
igaz szeretettel köszöntjük a
létrehozott zsidó egység párt-
ját, mely hivatott lesz a sokat
hányatott magyar zsidóság
ünneit méltóképpen intézni.
A Vivó és Atlétikai Club veze-
tősége minden egyes tagja és
minden sportolója átérzi ezen
történelmi jelentőségű ese-
ménynek fontosságát és teljes
erejével, minden eszközzel
támogatja ennek sikerét. Biz-
tosak vagyunk benne, hogy a
n... választott új vezetőség,
amely csakis egység pártjából
kerülhet ki, mint arra egye-
dül hivatott, tudatában van
és lesz a sport és a zsidó kul-
tura új irányu fejlődésének,
amely a Vivó és Atlétikai
Club több mint négy évtizedes
munkásságának létjogosultsá-
gát megadta. Biztos győzelem
reményében és a kitűzött cé-
lok megvalósításának tudatá-
ban Isten áldását kérjük a
Zsidó Egység pártjának küz-
delmeire és az új vezetőség
munkájára. Budapest, 1946.
május. Vivó és Atlétikai Club
vezetősége.”

Fényképalbum

Irta: GYÖRGY ENDRE

2.

A LODZI FEKETE ALBUM fekete képei közül is a legfeketébbnek azt az egyébként derűsnek látszó felvételt vélem, amely egyesíti magában a szabad természetben és a zárt szalonban készült fotó valamennyi rekvizitumát. Egy édes, mosolygós és nyilván bájosan csacsogó fiatal leányt ábrázol a fényképész sikerült műve, amint tüzenyolte esztendő harsogó ifjúságával és vágyakozásával, arcán a mosoly cikázásával, merengve nekítámaszkodik egy öreg fa törzsének. Tessék, itt vagyok! — hivalkodik ez a póz és mintha még az a kérdés is benne foglaltatnék: Mít gondol mester, jó lesz így? Szép leszek? Teiszem majd? A görösös lóly vagy kiszikkadt akác olyan mintha sohasem járták volna! Fáradt testét éltető nedvek mintha lécekből, vászonzból, barna meg zöld festékből tákolták volna össze egyenest a fényképész műterem díszletévé, hogy a századeleji divat szerint készülő egyéni és családi fotók sterotip beállításánál kellékül szolgáljon, a meg-hamisított Természetet képviselje. Kezdő Podrászágédek, csinos varrónégykák, menyasszony-völégények szoktak ennek a műfajnak könnyedén nekítámaszkodni, hogy el ne düljenek abban a nyakatekert és kiférfamított pozitúrában, amelybe őket a kíváncsú fotóművész beleparancsolta. Ismerjük mindannyian az ilyenfajta fényképeket, amelyek ott porosodnak és halványodnak a szekrényfiókokban, az örök lim-lomok között, halványtűz, égszínűk vagy aranyárga selyemdobozokban. A búvós szelence csak akkor pattan fel, hiszen mi magunk százszor és ezerszer, szinte a megúnás és a csömör érzetének elhatalmasodásáig tanulmányozzuk, böngészünk és vizsgáljuk ezeket a dednagymamák és nagyapák által reánk hagyott szépibarna képmásokat, ha vendég jön a házhoz, s a beszédtémák kimerülésével sor kerül a mult kitérteleinek idézetésére. Ilyenkor viszontlátjuk a soppas frizurájú nagynéniket és a hajszos nagybácsikat, amint kart-karba fűzve, kissé meghökkenten, de mégis tulzott ünnepélyességgel állanak a felvevő lencse előtt, s a néni ügyesen úgy helyezkedik, hogy a férfi vállán nyugvó másik kezén az ajándékul kapott köves gyűrű ne csak halvány konturokban látszék, hanem minden irigy barátó, jó akaró amulatjára meg is örököltödjék. Ha a bontakozó szépségű, alig-nő képét vizsgáljuk, kiderül, hogy a „műterem” egyéb ósdi tartozéka nem a

legyezel kősvárosi Hollunderfiú vagy Hefgott bácsi jólmenő „fényirda”-jának felszerelése, hanem bizony a gettó ismertetőjelei, amelyek szárandó koldussorsról, kintokról, bánatról, reménytelen tungsdestről és a pusztulás kezdődő hullafoltjairól árulkodnak. Balról a kihaát gyárépület föléle mindinkább hegyesedő, égigérő kéményével, amely mint felkászálófel figyelmeztet a zsidók ellen elkövetett bűnökre. Ennek a városégi téglagyárnak, cementüzemnek vagy régóta nem zakatoló malomnak rideg falai közé a környék egész zsidóságát bezsúfolták. A bájolódo leánykát a lavasz családja ki a gettó szélére. A lavasz, amely harsogó életkedvével szövetkezik a fiatalokkal és bujtogató suttogásával, bimbófakaszító hevesességével cinkosukká válik. En megértem ezt a sarjados ember-rügyet, megértem, hogy a sötét barakba beosonó fényes nap-pásztiak hatására fel kellett kiállania: Nem bírom tovább! Megfulladok! És kisompolygott a „térre”, a fa alá, hogy a szabadság érzetét hazudja magának. Belebámult az üres semmiségbe és meg sem látta azt a sűrű drótkerítést, amely tőle félméternyre húzódott és amely észrevétlenül úgy a törékeny teste köré fonódott, hogy az összegabalyodott szálak csomójából soha többé nem tudott kiszabadulni. Bámész ifjak állják körül, akiket ugyancsak megbizsergetett a lavasz, s akik úgy tekintenek a kisleányra, erre a fekete-hajú Szerénkére, vagy Fannira, mint valami szemképrázáló égi tüneményre: szinte hunyorognak a tisztaságától és a szikrázásától. A kép olyan, mintha a még soha nem látott völégényjelölt számára készült volna és minden attól függne, milyen hatást tesz abban a pillanatban, amikor kihull az illatos levél borítékjából... Nem tudja (vagy nem akarja tudni) szegényke, hogy a halál ott leselkedik a háta mögött. A halál, amely nem törődik Tavasz ébredésével, ifjú szívek dobogásával, süldő leányok reménykedésével, s akkor suhina végig az ember-mezőn és vág rendet az éretlen kalászkok kö-

zött, amikor oly jó volna még élni...

*

FUSSUK AT GYORSAN a gyászos képeskönyv következő lapjait. Emelt fotomontázst látunk: „Chleb” (Kenyer) felirással. Egy másba kapcsolódó gettó-felvételek és rajzok sorozata, amely az életvadó kenyerért való harcot vetíti elénk. Deportáltak a maguk-fabrikátba palókamerleglen egyensúlyozgatják a darabka kenyereit, hogy egy műfogammal se veszessen kárba. Hiszen morzsányi része is enyhíti legalább egyetlen pillanatra a kínzó éhséget! (Az ilyen pálcikákból összerótt mérleg, amellyel a mi laborunkban is találkoztunk, csak arra volt jó, hogy a bajban egyformán részes lársak hajbakapjanak egymással, mert hiszen a mérleg „nyelve” mindig afelé billent, akinek a kezében volt a primitív mérőeszköz.) Végre megtörtént az egynek is kevés „adag” szétporciózása. Aztán az öblösre látott mohó száj, amint a harapásnyi kenyérhez jut és a vitaminhiánytól meglapult fogak csatolva örölni kezd a kisütött fűrészpör, meg a meglátározhatatlan egyéb alkatelemek keverékét... Megrázó fotók következnek a gettóban szünylődo gyermekekről. Kis fiúk, akiket a „chederből” léptek ki. Pöttömnyi leányok, szinte kis verebek, haraszikendőkbe bugyolálva. Egyikük alig látszik ki a földből. Madárfejét a gondos anyakéz petyhes kendővel menyeskésen kötötte be, hogy a szélől is óvja. Meztelen kisgyerek ráncos, öregember-ábrázattal és onbriová vagy inkább mumiává aszalódott testtel. Anya két kis-csinnyével szárnyaszegeiten, üveges tekintettel úgy ül a köveken, mint a viharvert koldusok a Szent Márk-téren, azért könyörögve, hogy az Ur mihamarabb szólítsa magához. Iskolásleányka a falnak támaszkodva, a kezét rájja éhségében. Hát nem égbekiáltó gazság, hogy ezeket az ártatlan ilionaszálakat fogságra, majd maglyára vetették? Kisfiúk kerek-kekre szerelt ürüjékes hordól huznak megfeszített erővel! Ez meg hároméves leánygyermek (sállal a nyakában), amint

görösösen szorongatja anyja kezét és a veszély érzete nélkül, kíváncsian néz körül. Az asz szony igazi zsidó szépség, amolyan Hebron rózsája, akinek karján kisebbik gyermeke pihen. Az anyaság élő szobra! Ököbe szorul a kezem, szeretnék hozzájuk rohanni és kiragadni őket a halálveszedelmi hírből. Gyerünk, fussunk, rohanjunk, meneküljünk ki a sziszegő kigyók és undok hüllők világából, hiszen ma már tudom, mi vár rájuk! A gyermekek tömegét éhségtől ki-mul csontbáz-felnöttek viziója követi, csont és bőr-embereké, amint kiálló szögletes testrészekkel elterülnek a hordágyakon, szekereken a varsói gettóban. — „Németek zsidókra vadásznak”. Gyakran ismétlődő jelenet és ábrázolás az ujabbi-kori Némókod életéből, akik lepuszkas szenvedélyüket csak költőbe említsökon tudják gyazkorolni. Felvételt készítették magukról, amint éjjel rátörnek a gettó-lakókra. Vasesákös, elegáns lisztek, szegényes házból éppen kiszálinak autójukból és rohamléptekkel közelednek a kapu felé. Reszkessetek álmaitok! forgoiódó zsidók! Teljes tábori felszerelésbe öltözött rohamosztagosok „készből” vágott fegyverrel az utcán körövesznek szakállas férfiakat, ügye, sejük, hogy mi következik? Kaffanos öreg fellartott kézzel megy a revolveres náciakalona előtt. Másikat két SS-Műve éppen bedöki a razzia gyűlésejébe. Erdőteljes munkások juttatják a pincelétbe kísérnek be. Mít látunk ezen a képen? A jelenet hasonlít az előbbiekhöz, de ezúttal három pajeszes bűvésival „csak” két horogkeresztes „hős” áll. Szinte hűtőgép vezényszót: „Kezeket fel!” És a kedves aggastyánok, a szelid Matuzsálemek hűségesen engedelmessékednek a parancsok. De vajjon miért kellett az állag felfegyverzett, vérbenforgószannú banditák előtt a selyemköpönes, ártalmatlan talmudtudósoknak, az Irás buváraitól, akik eddig csak az örök igazságok fegyverével hadakoztak, úgy állaniuk, mint a feltérít gyujtatóknak, összeszállóknak, az ellenséges vonalon átkuszó kőmeknek? Igen, már tudom. Ők a „világuraimeira tőrő” zsidóság veszedelmes képviselői. A kezüket az égre emelik és tekintenek — ezek a bánatos szemek! — minden vágható hozzatna! előre tükröznek. Nem is kell a kiserőszöveg, a felvételek aláírását elolvasni, a mérhetetlenül szomorú arcok, a meggyötört vonások, a rikítóan hús tekintetek mindent elmondanak...

(Folytatom.)

Mielőtt haját festeti vagy daueroltatja mutassa meg RENCZES hajfestőmesternek VI., Csengery-utca 24. Hajmunkák. Pedikúr. Nyiloudauer

Művészi siremlékek

fekete-avé dránitból, egyes és kottós sirra, nagy választékban BOROS JÓZSEF, DOB-U. 2

KERESSEK két kisgyermekem mellé orth. intelligens leányt ki a főzést is vállalná. Csodát van. Winkler Andor, Bonyhád.

„A zsidó zene és Ázsia zenéje“

Dr. Szabolcsi Bence, a Zene-művészeti Főiskola professzora, Bartók és Kodály legyőzhetetlen híveit harcban, eső őrökönként, délután a Pesti Zr. Hírközlő Szabadegyetemén „A zsidó zene és Ázsia zenéje“ címmel alapvető zsidó zenei problémákat boncoló és megvilágító előadást tartott. Dr. Szabolcsi Bence előadása elvi és gyakorlati téren haladt. Elvi téren összegezte önmaga kutatásainak eredményét, amelyet Ázsia zenéjéről eddig megkapított. Megjegyeztük, hogy e kutatásainak fontosságát misem bizonyítja jobban, mint hogy éppen ennek az elismeréseképpen választották meg néhány évvel ezelőtt, az Angol-Ázsia Társaság tagjává. Ahhoz, hogy a mai zsidó zenéről s különösképpen a liturgiáról forradalmi jelentőségű megállapításokat legyen, valóban szükség volt háttérképpen megismerenie azt a káprázatos díszletet, amely érzékelteti, hogyan sugárzott ki Ázsia zenéjéből a zsidó nép sajátos zenéje és a történelem hatalmas nagy áradásai hogyan öntötték el az Islam-zene iszapjával ezt a sajátos népi zsidó zenét, amelynek pedig Európa népeinek a zenéjében olyan dűny és nagy jelentősége volt.

Művészi élményt jelentett, ahogyan dr. Szabolcsi Bence rámutatott azokra az összefüggésekre, amelyek az ugynevezett cigányzene és az Islam zenéje s az ugynevezett zsidó liturgia zenéje és az Islam dalainak között a mai napig tart. Hallgatóit rádöbbentette arra, hogy éppen ma, amikor a zsidó nép a maga szabadságát és függetlenségét nemcsak az angol imperializmus, hanem az Islam, az ellentét imperiumusa ellen is védi, itt az ideje, hogy szellemi téren is kivívja a zsidó nép a maga szabadságát és függetlenségét és ne engedje elnyomni az ősi zsidó népzene kincsét a hagyományos zsidó zenének felülmúlt, változóban azonban Islam-zene által. E felülmúlt keltő elvi megállapítások után rámutatott arra a megdöbbentő pusztításra, amelyet ez az Islam-zene végzett a zsidó liturgiában, ahogyan foglyává és áldozatává esett a magyar-zsidó kántorok, akik a zsidó nép sajátos zenéjével szemben, ezt az Islam-zenét védik, népszerűsítik és terjesztik. Igen szigorú bírálatot mondott ezzel kapcsolatban egyes kántorok tudatlanságáról, magatartásáról és az igazi ősi zsidó népzene iránti közömbösségéről.

Dr. Szabolcsi Bence fellépését követő előadását Nemes Zoltán átfutotta kiforrott énekminőséggel. Megnyitotta és zárta dr. Lászlauer Dezsőné, a IV. kerületi belvárosi körzet nevében mondott.

(GERVAI)

Gervai Sándor előadása a svéd zsidóság történeli szerepéről

Szombaton délután, a Pesti Izraelita Hírközlő Oneg Szablat rendezésének keretében, a Síp-utcai díszteremben Gervai Sándor tartott előadást a „Svéd zsidóság a választott cinvarok. Előadásában kifejtette, hogyan kapcsolódott a svéd nagykövetséghez a vákeringésbe a zsidóság egy számban jelentéktelen, gazdasági és politikai befolyású azonban jelentős csoportja, amely kezdetől fogva a felbukkanóknak beadvány, kérés és vegyeslázasság hirdetője volt. Mivel éppen ebben az időben a svéd társadalmi formadalmi megmozdulások nem hozták forrongásba, a kétségbeesett társadalmi légkör azt a hiedelmet keltette, miszerint ez a törökves megvalósítható. Ezekben az években körülötte nem érkeztek újabb zsidó tömegek az országra, amikor azonban a fasizmus megkezdte hódító útját, egyre nagyobb számban érkeztek menekültek Svédországba, akik itt tovább folytatták régi hazájukban kialakult vallási életüket. (A nem-zsidók a Bibliaközlősgalanban, a lengyel és litván zsidók az Adat Jisráel templomban), kiváltképpen a Zsidó Világkongresszus helyi csoportjának megalkotását és elismerését, megvették a cionista munka alapját s Hild Storch, Mazur, Fritz Hofflander, dr. A. Bródy, J. Eisinger, dr. Marcus Ehrenpreis áldozatos munkáján révén történelmi jelentőségű feladatot végeztek a poszt zsidóság deportálásának megakadályozása és a Németországba hurcolt deportáltak megmentésének érdekében.

Gervai Sándor előadása után a Westendy-utcai zsidó általános iskola leány-körusa, Kövess Boldizsárné vezényletével héber dalokat énekelt megédemelt sikerrel. A bevezető és zárószavakat Vilár Béla igazgató mondta, nyomatékosan hangsúlyozta, hogy az a tény, amelyet Gervai Sándor közölt hallgatóival a Svédországba önkéntes fasiszta háborús látnokról, arra serkenti a zsidóságot, hogy támogatssa a népi demokráciákat mindenütt.

KERESEK ügyes, meddőházi, magányos, fűszerüzletben lártas hávezetést vidékre. Cím: Doboz u. 79. I. 8. Koru.

HASKÓ MÉRNÖK CIÁNOZ

Telefon 222-223. CONTACT porral írt poliozkat garanciával, szobánként 30 Ft-tól. Kórházak, penziók, szállodák karbantartása

Rongyaiból

megánt, elviselt kötött holmiból, gyönyörű torontali szőnyeget készít Ehrenfeldné VII., Izabella-u. 67

Mártir emlékmű avatás Balatonbogláron

„Idézzé az oszlop, a mártirok emléket, kiket a halálba kergette a fasizmus véres korszaka.“

Ezeket a szavakat vészté az „Újságkiadó Tisztviselők Nyugdíj Egyesülete“ arra az emlékműre, amelyet mártiraként halt kartaikák örökemlékére emeltek az intézmény balatonboglári intézményének parkjában. Az avatási ünnepségen Timár Sándor elnök megrázó szavakkal emlékezett meg a mártirokról, majd utána Lukács Imre mondott beszédet. A gyászünnepségen Boldizsár Iván államtitkár a kormány, Kovács Örnagy a honvédelmi miniszter, Tömpe István alispán prdig Somogy vármegye nevében fejezte ki részvételt.

A gyászbeszédet Simon látványi református lelkész és dr. Krausz kaposvári főrabbi tartotta, aki az Országos Izraelita Központi Iroda kegyeletét róta le.

Az ünnepi ebéden megjelent Dinnyés Lajos miniszterelnök és meleg szavakkal adózott a mártirok emlékének.

Joszf Gárdos síremlékének felavatása

A Dror marxista-cionista ifjúsági mozgalom május 2-án, délelőtti ünnepélyes formák között avatta fel elhunyt vezető chavérjának Joszf Gárdosnak síremlékét, aki az ellenállási mozgalomban szerzett betegségében fiatalon távozott az élők sorából. Az ünnepi beszédet dr. Salgó László rabbi tartotta, aki meleg szavakkal emlékezett meg Joszf Gárdosról, a mozgalmi emberéről, Áser Fényes a mozgalom nevében emlékezett meg Joszf Gárdosról a tanítóról. Az ünnepi beszédet elhangzása után Spitzer Vilmos karangi főként énekelt el El mole rachamimot. — A bensőséges ünnepség után a mozgalom chavérjai koszorút helyeztek el Chana Stenes sírjára.

Május 2-án este Joszf Gárdos emlékére a Dror zászlót avatott. A zászlóavató ünnepségen megjelentek a mozgalom chavérjai kívül a magyarországi zsidó közélet vezetői Stöckler Lajos, Domonkos Miksa, Bisselichsz Mózes. Az ünnepi beszédet dr. Kertész Sándor, a Magyar Cionista Szövetség alelnöke tartotta. Kiemelte azt, hogy ma, amikor a zsidó nép sorsdöntő óráit éli, minden zsidónak köte-

lessége felsorakoznia a kék-fehér zászló mögé és szívvel-lelkkel támogatnia kell és aktívan részt venni a cionista munkában. A különböző zászlóavató beszédok elmondása után a mozgalom énekkara ereci népdalokat énekelt, majd az ünnepség a Tehezekáda és Internacionálé elnevelésével ért véget.

Sírkőavatás

Mozkolozgató drága jó ténjem, KRUK MÓR

sírkőavatása f. hó 16-án, délelőtti 11 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben. — (Párcella 38 A 19-12.)

Sovúajszra már most rendelkezlen szobát Mátrafüreden Schwartz öntő. kőser penzióban. Telefon 6.

TALESZ TIFILIN

héberkönyvek, kegyser, vétel, eladás javítás

Jahrzeittábla készítés.

UNGÁR MÓRNAL, Király-u. 17. Kapu alatt vagy I. emelet 4.

Szekely Emil ékszerész 26

Drilláns, ékszer, aranyt, ezüstöt, óráit ver, csere és elad.

SZÉP utcai szoba bútorral vagy nélkül, házspárnák, esetleg vidéki urak május 15-re vagy június 1-re kiadó. Cím a kiadóban.

Musz. özvegye

javítás, foltozást olcsón vállalt. Hívásra házhoz jövök. László, Múzeum-utca 34. III. 22.

KÜLÖNBEJÁRATU bútorozott, szoba irodának kiadó. VIII., Bezerédi-u. 4. fsz. 1.

KÉZI esztétikázást és monogramozást elsőrendű kivitelben olcsón vállalkoz. Klezál-u. 15. fsz. 5.

EGYEDÜLÁLLÓ asszony, magányos ur háztartását vezeti. Cím a kiadóban.

Barátságos, tiszta szoba

Rókus-körház közelében, disztigvált személy részére kiadó. „Rendőes környezet“ jelégére a kiadóban.

Gimnazista, 14 éves, egészséges, jó nevelésű leányom, nyári idényre nyaralásra, jövevényjü helyre, jobb zsidó családhoz kiadom. „Tisztviselők“ jelégére a kiadóban.

MEGNYILT Budakeszin a híres, jó orth. kőser penzió. Olcsó előszobai árk. Rákóczi-ut 72. (Erkel-ut sarok).

SVAJCBA UTAZOM, komoly megbízásokkal vállalkoz. Telefon: 225-069.

HIREK A ZSIDÓ ÁLLAMRÓL

A Zsidó Állam kikiáltásának küszöbén

Önkéntelenül emlékeznünk kell a november 29-iki döntést követő ünnepségekre. Akkor Erec Jisrael és a világ zsidósága általános ujjongással fogadta azt a tényt, hogy a népek tulajdonképpeni többsége elismerte a zsidóság jogát önálló állami és népi életre. November 29-én azonban csak papíros döntés született és az azóta mesterségesen előidézett eseményekből arra lehet következtetni, hogy a döntést már akkor papírrongy értékké szánják. November 29-ike óta azonban sok tekintetben lényegesen megváltozott a helyzet. Politikai vonalon a Szovjetunió megakadályozta az UNO-döntés megvalósítását. Ennek következtében a Zsidó Állam május 15-iki kikiáltása még mindig az Egyesült Nemzetek Szervezete határozatának törvényes végrehajtása, ami több jogi kérdés tisztázását kívánja meg. Palesztinában a megakadályozott zsidó kormány és a Hagana katonailag végrehajtotta a felosztást és ezzel a Zsidó Állam de facto megszületett. November 29-én még csak a Zsidó Állam gondolatának elismerését ünnepeltük és reménykedtünk a népek törvényes segítségével — május 15-én már a Zsidó Állam megteremtésének befejezését fogja bejelenteni Ben Gurion és erre már csak azért is büszkén fog

feltekinteni a világ bármely pontján élő zsidó, mert a munkálával történt építés után a katonai szabadságharcot is önállóan vívta és vívja meg a Jisruv új zsidósága. A szabadság nem mások ajándéka, hanem drága áldozatok vérével egyedül megszerzett kincs. A galuthoz szokott zsidóság talán még nem is mért fel teljes egészében a két szöveg nagyszerű jelentőségét: Zsidó Állam. 1948. május 15-e minden bizonnyal olyan történelmi dátum lesz a zsidó népek, mint az időszámításunk utáni 70. év: a galut kezdete. Majd kétezer éves szolgátság után most az új szabadság korszaka következik. Van-e még nép, amely ne morzsolódott volna fel, ne lüktet volna el kétezer év megsemmisítő szélszörűségeiben, megalázó szolgaságában, szervezett pogromsorozatában. Ezen sorból csak a zsidó nép lámadt ismét új életre, mert ismét küldetése van. Elérkezett az idő a próféták tanításainak megvalósítására. Az új Zsidó Állam a megoldott szociális problémák más népek számára is példamutató országa lesz. A kibucok közösségére épülő Zsidó Államot irányító fáklyaként követik majd a mindennapos megvalósítás nehézségeivel küzdő, de az új világrendet szilárdan építeni szándékozó, útkereső népek.

A politikai és katonai helyzet

A történelem történések folyamata; egyetlen tett vagy bejelentés még nem történelem. A zsidó nép sorsának történelmi változását, május 15-ét megelőző események készítették elő és a folyamat előreláthatólag még sokáig nem fejeződhetik be. Az eddigi politikai és katonai irányítás sikere, hogy az önálló állam kikiáltásának időpontjában zsidó területen nincs egyetlen idegen nemzetiségű — arab, angol — katonai, és teljes egészében befejeződött a közigazgatás zsidó birtokbavétele. A zsidó állami hadsereg szilárdan áll a határokon és annak biztosítása érdekében újabb stratégiai fontosságú pontokat szánt meg a határokon túl. Az elmúlt hetek a zsidó pozíciók megerősödése mellett viszonylagos nyugalom jellemezte. Ezt a nyugalom azonban hiba lenne félreértetni. Az ellenség nem számított meg, ellenkezőleg, új erővel készülődik. Nem kétséges, hogy az angol-amerikai kormány nem szándékozik feladni uradalmát és előnyös helyzetét Palesztinában — ezzel világosan szembe kell nézni. Teljesen szuverén Zsidó Állam nem érdeke az angolszász imperializmusnak. A legfeljebb angol katonai irányítás hadászati prioritást adott Palesztinának és ezért teljes háború fel-

sehol sem helyezkedtek el a Zsidó Állam területére eső korábbi angol kaszárnyákban. Közvetlenül május 15-e után még nem várható az angol hadsereg tömeges beavatkozása. Az angolszászok — mint eddig — ismét csak az arabokat vetik egyelőre harcra, azzal a különbséggel, hogy most harcászati irányítás és különösen modern felszerelés tekintetében nagyobb segítséget adnak nekik, mint a múltban. A megerősített angol csapatok jelenléte azt a célt szolgálja, hogy az arabokat tulajdonképpen nagy vereség érje, mert ez az imperialisták vereségét jelentené. A helyzet ilyen alakulását valószínűvé teszi az angol gyarmatiügyi miniszternek az UNO egyik ülésén tett kijelentése: ha a zsidók kikiáltják a Zsidó Államot, az arabok az egységes arab Palesztinát deklarálják küzdelemük céljának és megindítják csapataikat. Creach Jones előre tervez és az arabok csodálatos módon éppen ezt a tervet valósítják meg. Az angolok célja világos: véres háborúval győztesíteni mindkét fél erejét, hogy végül, mint „jónakartu közvetítő” békét teremtsenek közöttük. A béke: helynyugvás kisebb területekre, kisebb autonómiába — és természetesen további angolszász irányításba. A majdani békekötésnél annál nagyobb eredményt érhet el a zsidó kormány, mennél nagyobb sikert biztosít számára a Hagana, a most következő harcokban. A sikeres hadvezetés a haladás szellemű népek és természetesen a világ zsidóságának támogatásától függ. A zsidó hadsereg, tehát a haladás győzelme, hadi-

anyag és felszerelés kérdése. Tel-Aviv egy napos védelme egy millió forintba kerül. A közel-kei imperializmus győngyét maga vállalja a Hagana, embezeit harcra küldi, mert ez a zsidó nép és minden szabadságszerető nép érdeke, de biztosítani kell számára az eredményes harc lehetőségét!

Ha május 15-ike után megindulnának az arab csapatok, úgy mindaddig nem kerülne sor összecsapásra, amíg a támadó el nem éri a Hagana védelmi vonalát. A zsidó hadsereg nem avatkozik bele abba, hogy arab Palesztinát milyen arab seregek foglalják el: a Hagana nem folytat hódító háborút, de megvédi a kis Zsidó Állam határát. Az eddigi harcok azt mutatták, hogy a zsidók bizakodással tekinthetnek egy csak az arabok ellen folytatandó háború elé, de senkinek sem gondolnia, hogy a Hagana hősi halálba küldi az egész Jisruvt, egy az angol világbirodalom elleni háború keretében. Ezért szükséges, hogy az arabok elleni győzelmes harcokat a Zsidó Állam területén kívül vívják meg, hogy az angol beavatkozás következtében elfogadásra kényszerített fegyverszünet vagy béke ne érintse lényegében a zsidó állami területet. E tekintetben tanulságos

az eddig megkötött helyi fegyverszünetek háttere

Az angol hadsereg soha nem avatkozott bele döntően a harcokba, amikor az arabok átépítették a palesztinai határt és amikor látszólag támadási lendületben voltak, de mindannyiszor közbelépett, amikor a zsidó állami területen kívül súlyos vereség fenyegette az arabokat. Nem segítették az arabokat Haifában és Galiléában, de azonnal közbeléptek Jaffában, Jeruzsálemben, Laddában. Ezeken a helyeken a világháborús felszerelésű angol királyi légihaderő, tüzérség és gyalogság megütöztetett a zsidó csapatokkal és természetesen kiderítette a „fegyverszünet” zsidók és arabok között. Ahol helyi fegyverszünetre került sor, ott mindenütt az angolok beavatkozását találjuk a döntő zsidó győzelem megakadályozására. Jaffát a jelentések szerint a teljes elfoglalás fenyegette. A város 80.000 főnyi lakosságából csak 3.000 maradt helyén, — még angol jelentések szerint is — a többi mind hattyal-homlok menekült. A város elvételét — Haifa után — olyan lehetségesnek találtuk volna az arabokra, hogy az angolok joggal féltették az arabok háborús kedvét. Ezért közbeléptek és a zsidó térfoglalásból annyit hagytak meg, amennyi Tel-Aviv fokozottabb védelme szempontjából feltétlenül szükséges volt. A Jiddai repülőtérrel az angolok átadták az arab légiónak. A Hagana elfoglalta a nagyfontosságú repülőtérrel. Ekkor jött megjelentek az angolok és a Hagana katonákkal távozásra

Szenzáció a Zeneakadémia nagytermében!

Különdre való elutazása előtt a Varsói Jiddisch Színház egyetlen bucsuelőadást rendez május 27-én, csütörtökön este 8 órakor. A két részből álló színmű címe:

Lebedig in Freilech

(Vidámságban és örömben).

Mischa Bernstein

dolgozta át és rendezte. Főszereplője ugyancsak a közkedvelt és Magyarországon is nagy népszerűségnek örvendő M. Bernstein, szereplői a Varsói Jiddisch Színház társulatának ismert és neves tagjai. A vígjátékban a következő világlágereket is előadják: Main Stätele Belz. — Jiddische Mädelach. — A Mamme is der bester Freund. — A jiddisch stückele.

Jegyek már most kaphatók a következő helyeken:

Timon Pál cukorkabolt, VI., Király-utca 26.
Zarberer Árpád né háztartási üzem, VII., Dob-utca 23.
London Kávéház, VI., Andrassy-út 5. Telefon: 427-594, 426-385.
Sigat Milha, VII., Nagyutcai Szabó-utca 37. II. 1., ahol a dalszereket szövege és kottája is beszerezhető. Vidéki megrendelést postai úton teljesítene.

szólította fel. A Hagana, ameddig csak lehet, kerüli a nyílt összejutkzést az angolokkal. A

A jeruzsálemi fegyverszünetet

sem Lake Successben kötötték meg; erre is csak a győzelmes Hagana-akciók következtében került sor. A zsidók, tekintettel a város iránt természetesen mutatókozó nemzetközi érdeklődésre, mindig készenálltak a fegyvernugvásra, de az arabok a békeszándékot gyöngéségné minősítették. Szombat déli óta nem szólnak a fegyverek a szent városban, de a béke, a zsidó pozíciók megerősödését hozta: Jeruzsálem zsidó negyedét veszélyeztették a Seik Jarra és a Kalamont negyedből kiinduló arab támadások és ágyuzások. A Hagana előbb a Seik Jarra részt foglalta el — innen lölték az arabok a Hadassza kórházát és az Egyetem — és küldte a mufti házára a kék-fehér zászlót. Másnap az angolok elkezdtek löni a zsidó állásokat és ezért fel kellett adni az új pozíciókat. A Kalamont negyed elleni Hagana offenzíva is — házról-házra menő harcok után — eredményteljes volt. Az angolok itt is megállították az előnyomulást, de nem követelték e hely kiürítését. A Hagana elfoglalta Palesztina legnagyobb közepületét: a jeruzsálemi postát. Az új fegyverszünet tehát lényegesen kedvezőbb helyzetben találja a zsidókat, mint az arabokat. Még mindig bizonytalan, hogy a mandátum lejártá után ki lesz a jeruzsálemi közigazgatás felelős vezetője, mert az UNO döntése ellenére sem sikerült olyan személyt találni, akit az érdekeltek elfogadnak volna. A Hagana a fegyverszünet további kiterjesztésébe csak akkor egyezik bele, ha biztosítja látja a tel-aviv-

repülőtéri események óta szünetel a palesztinai légiforgalom és posta.

Békés rend Haifában

Az élet Haifában visszatért a rendes keretek közé. A Hagana és a zsidó közigazgatás teljesen birtokba vette a várost, — ideértve a kikötőrészt is — egy kis angol terület kivételével. A városban megindult az autbusz-forgalom — fegyveres őrség nélkül. A kikötőben is elkezdődött a munka. Itt zsidó munkások helyettesítik az elhúzóított arabokat. A város eredetileg 57.000 arab lakosa közül 37.000 elmenekült. Lassanként azonban már megindult a visszavándorlás, különösen, amikor kiindult, hogy a zsidó közigazgatás biztosította az arab negyed rendjét és gondoskodott a vagyonbiztonságról. Rendezték az arabok életmiserelátását is. Vegyes zsidó-arab bizottság rizs, és cukor kiosztására kapott engedélyt a városi tanácsból. A rabbinátus külön engedélye alapján a zsidó pékek Pészachkor is süthettek kenyeret az araboknak. December óta először érintkeztek szabadon és békésen a város zsidó és arab lakosai. Az arab negyed átköltésakor a Hagana reinget hadianyagot szállományolt. A legutolsó jelentések szerint a zsidó hadsereg megszállt több Haifa, Tel-Aviv és Jaffa környéki arab falut.

Lapzárta után érkezett

Jeruzsálemben ismét fellángoltak a harcok, — UNO gyámság alá kerül a főváros

Szerda hajnali jelentés Jeruzsálemből: Négy napos fegyvernugvás után a nyugati külvárosokban ismét kiújultak a harcok. A fegyverszünet megszegéséért az arabok a felelősek. — A Hagana újabb arab falut foglalt el a tel-aviv—jeruzsálemi országúton. — Az angol miniszterelnök a mandátum megszűnése alkalmából köszönetét és elismerését fejezte ki a palesztinai főkormányzónak. — Minthogy a mandátum megszűnése különösen a jeruzsálemi hely-

zet szempontjából veszélyes, az UNO-ban javaslatot terjesztettek be a főváros UNO-gyámság alá vonására. A gyámság az év végéig tartana. A részletek még ismeretlenek, de valószínű, hogy az angolszász uralom meghosszabbításának kísérlete van mögötte.

Előkelő amerikai egyházi és politikai személyiségek javaslatot nyújtottak be Trumannak a palesztinai Állam elismerésére.

(GELLERT)

HIREK

— Dr. Benedek László előadása Miskolcon. Dr. Benedek László, a Zsidókórház főorvosa nagysikerű előadást tartott Miskolcon „A zsidóság szerepe az orvostudományban” címmel. A mindvégig lelőlőncelőn érdekes előadás a miskolci zsidóság körében megérdemelten nagy figyelmet keltett.

— „A héber dráma kezdetei” címmel tart előadást a Pesti Izr. Hírközség Szabadegyletem, dr. Scheiber Sándor, a Rabbiképző Intézet tanára május 20-án, d. u. 1/27 órai kezdettel. Szavai: Róbert Mária.

— Barlos Gyula ünneplése a Nemzeti Színházban. Kedden este ünnepelte Barlos Gyula negyvenéves színészi működésének jubileumát. A „Lear király” előadása előtt, amelynek főszerepét ez alkalommal ő játszotta, a Nemzeti Színház színpadán üdvözölték őt a magyar kultúra kiválóságai: Bóka László, Major Tamás, Gobbi Hilda, Kárpáti Aurél, Laczkó Géza, Bálint Lajos, Both Béla, Nagy Adorján. A kiváló tehetségű magyar zsidó művész meghalottan mondott köszönetet az üdvözölő szavakért és ajándékokért. Az ünnepség az előadás során a közönség részéről lelkes hangulatban folytatódott.

— Dr. Katona József esküvője. Május 9-én, vasárnap déli félgy órákor vezette oltárhoz dr. Katona József, a Dohány-utcai templom rabbija Gelb Olyt. A templom ez alkalommal zsufolásig megtelt a hívők tömegével. Jelen voltak a hírközségi élet összes vezetői, a Dohány-utcai templom előjárói, a Szentegylet, a körzetek és a különböző zsidó intézmények vezetői és küldöttei. Az esketést vezette Herskovits Fábán rabbi igaz szeretettől áthalott, mely érzésű beszédében többek között méltalta a papi hivatal magasztosságát s a jó pap és hívő közötti mélyleges lelki kapcsolatot, amelynek beszédes tanúsága a hívők nagy tömegének megjelenése. Lineczky Bernát és Abrahámsóhn Manó főkántoroknak a templomi kórus közreműködésével előadott igaz áhítattal keltő egyházi énekei tették emlékeztetessé az ünnepélyes szertartást.

— A Rökk Szilárd-utcai volt internáltak emléktisztelete a Rabbiképző Intézet templomában. A Rabbiképző Intézet templomában pénteken este megjelentek számosan azok közül, akik megmaradtak abból a négyezerötöszázöttyi csoportból, akik a fasiszta rémuralom idején a Rökk Szilárd-utca 26. számú épületbe internáltak. Több mint négyezer ember pusztítottak el a hitlerista gonoszlevők. Az istentiszteleten az emlékező beszédet dr. Rácz Zoltán, az Izraelita Tábori Levelező vezetője mondotta, megrendítő szavakkal érzékeltette az elmúlt idők szenvedéseit, de egyben rámutatott azokra az erőkre is, amelyek még ma is a reakció tüzeit őlésztezik Magyarországon. A drámai erejű beszéd a nagyszámú közönségre mély hatást tett.

— A Szocialista-Cionisták (Ichud-Mapáj) Pártja május 17-iki összejövetelén a Zsidó Állam Magyarországi kiküldötte, Szőnyi Géza dr. ad elő Herzl-ről. Közreműködik Zengő Ibolya hegedűművész.

— Amerikai vendégek a Józsefvárosi Izraelita „Szeretet” Nőegylet uszonnadélutánján. A szokásosnál is melegebb és bensőségebb volt a Józsefvárosi Nőegylet május 9-i jótékony-célú uszonnadélutánja, melyen megjelent dr. Fischer S. Gyula newyorki főrabbi neje és Mrs. Newman, a newyorki zsidó nőegylet elnöknője, akik megelégedésüket és elismerésüket fejezték ki a Nőegylet működése felett. A nagy számban megjelent vendégek figyelemmel hallgatták Noszin mérnöknek, a Keren Hajszod kiküldöttnének ismertetését az erégi munkáról, dr. Salgó László rabbi, magasszarnyalású beszédét, Schnürmacher Zoltánnak, a Bethlen-utcai templom főkántorának szebbnél-szebb zsidó énekprodukcióit, Jávör Livia zongoraművész művészi játékát, Várhegyi Imre gyönyörű énekszámait. Adler Károlyné elnöknő üdvözölő szavai után a külföldi vendég hölgyek felszólalásukban elismerésüket fejezték ki a látottak és hallottak felett is ígéretet tettek, hogy a jövőben sem feledkeznek meg magyarországi hitteltevőikről s igyekeznek a Józsefvárosi „Szeretet” Nőegyletnek is segítségére lenni, dődelgelett tervének, az aggoklázának megvalósításában.

Shantung kosztümök, nyári ruhák, ballonkabátok szakszerű tisztítása és impregnálása

BALOG GYÖRGY kelmefestő, vegytisztító
Andrássy-ut 33.

Nagymező-utcai oldalon. Telefon: 221-129.

SIRKÓ LÖWY-nél BUDÁN

II., Fő-utca 79 (Ganz-utcai vill. megállónál) Leszállított árak!

— A szekszárdi izraelita hitközség közös széderesén ünnepelte Pesachot, melyen a hitközség csaknem minden tagja részt vett. A széder megrendezése Fábrián Sándorné és Blau Vilmosné érdeme.

— Felhívás. A Budai Izraelita Nőegylet székházában, II. Keleti Károly-utca 22. szám alatt választmányi ülést tart. Felkéri a Posten és Budán lakó tagokat, hogy a folyó hó 18-án, kedden d. u. fél ötkor tartandó ülésen megjelenni szíveskedjenek. Baracs Károlyné elnök, Gubi Annáné társelnök.

— A Varsói Jiddisch Színház miskolci vendégszereplése. A nemrégiben Miskolcon vendégszereplő Varsói Jiddisch Színház világtúrnéja előtt három este, május 18-án kedden, 19-én szerdán és 20-án csütörtökön Mischa Bernsteinnek, a kiváló művésznek rendezésében és vezetésével ismét szerepel. Előadják a „Der übriger Mensch“, a „Der Cheder Melamed“ és a „Das lustige Schneider“ című nagy sikert aratott darabokat. Jegyek már kaphatók a miskolci színház pénztáránál.

— Kulturmatiné. A Budai Izraelita Hitközség május 16-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a III. Kunfi Zsigmond-utca 49. számú tanácstermében kulturmatinét rendez. A matiné keretében dr. Beneschofsky Imre (őrábbi a) A Szíráról, b) A bibliai Sámsonról tart előadást, majd Fortai Julia előadóművésznő szavajata után a Budapesti Ének- és Zenekar egyesület énekkara részleteket ad elő Händel „Sámson“ c. oratóriumából Fischer Péter karnagy vezénylete mellett. A szólószereket Kálmán Oszkár, a Magyar Állami Operaház örökös tagja és Mehler Hella énekművésznő énekl, zongorán kísér Reiner Károly. Belpódium nincs. A rendezőség szívesen lát vendégeket.

A VAC HIREI

FUTBALL: VAC—Háznyomda 3:3 (2:1). Hősies küzdelemben, 10 emberrel döntetlenül végzett az erősen tagoltakos (felépítésű) csapat. Gólválók: Dósi (2), Meroi (1). Kint a csapatból Koha (a mezőny legjobbjai), Dósi és Kovács.

USZÁS. A Magyar Uszó Szövetség utánpótlásversenyén jól szerepeltek a fiatal VAC uszók. Sok második lett a mezőnyben. Földényi harmadik és Tergáti ötödik a gyorsúszásban. Függetlenbe vére az indulók ötödik számát, az elért eredmény díszes eredmény.

TENNISZ. Dr. Erős távolléte miatt a férfiscapatunk a negyedik helyen végzett a bajnokságban. Női csapatunk, reméljük, jobb helyezést fog elérni.

Schulz Jenő cég

Órák-ékszerész (Órájavítás)
VII. Wesselényi-u. 6., a régi házban

Gergely Miklós

aranyműves és ékszerész
TÉLEL: Tel.: 422-345. ELADÁSI

ZSIDÓ URİKÖRÖK legmegbízhatóbb házasságközvetítője
GOLDNÉ
VII. Alsóerdősor 8. sz. 2.
Telefon: 221-349.

39 ÉVES csinos asszony, igen jömeneteli üzlettel, lakással férjhezmenne üzletet kedvelő minden információt kibíró kereskedőhöz vagy iparoshoz. „Jó megjelenésű” jellegére a kiadóba.

34 ÉVES, magas, barna, önálló kereskedő, jobb iparos, ellog-laltsága miatt ezúton keresi élettársát: csinos, barna lányt vagy Musz özvegyet, komoly hozománnyal. „Amerikai bevándorlás módjában van” jellegére a kiadóba.

FÉRJHEZMENNE 37 éves, életmiserüzlettel és lakással rendelkező leány, olyan urhoz, aki üzletében segítőtárs lenne, 40—45-ig. „Együtt dolgozunk 4831” jellegére a kiadóba.

Társasághelyi legdiszkrétebb házasságközvetítő, **Doktorné**

Király-u. 67. I. 3. Telefon: 421-930

28 éves fiatalember

ezúton keresi azt a csinos és korban hozzáillő leány ismeretséget, akit feleségül vehet. Önálló üzletben van, némi hozománnyal bír. Válassza egyik privátját. „Fénykép mellékelve” jellegére a kiadóba.

27 ÉVES, jömegjelenésű, magas, izm., önálló kereskedő meg-nősülne. Csak kis intelligens és komoly, de nem adacsony „Kis-leány levelét várom” jellegére a kiadóba.

A pontos, megbízható

„DAVAJ” BOY-vállalat
mindent elintéz. — (Éjjel-nappal)
Teher-taxival is.

Király-utca 21. Telefon: 226-893

A HAPOEL M. S. E. hirei

A HAPOEL attól az évből szerepelt a Vasas versenyén. A május 9-én megtartott Vasas állókori versenyen ifjú atlétáink jó helyezéseket és szép eredményeket értek el. Ki kell emelnünk Lichtensztejn, Zolot és Izak sportárusokat, a lányok közül Erich Mencia, Polák Zsuzsi és Weiss Gyöngyi teljesítményét.

A szolnoki HAPOEL asztaliteniszről sikeresen szerepelt a ceglédi csatlós versenyeiben, ahol több kiűnő helyezést értek el. Külön díszeset érdemelt Rákosi Pál sportlányunk szép játéka.

A miskolci HAPOEL kiűnő asztaliteniszről részvesztett I. és II. és 17-én megtartandó magyar vidéki bajnokságon. Tehetséges versenyzőinknek nagy esélyük van a győzelemre.

Valentin sirkőüzem

Alapítva 1898
Üzem és raktár: X., Sirkert-u. 29. (Uj köztemetőnél). MODERN MÁRVÁNYOK. MŰKÖVEK, MECÉVÉK nagy választékban, legolcsóbban. Szombaton zárva

DAVIDOVICSNÉ

házasságközvetítő irodája
Erzsébet-körút 35., III. 12. dől-
ulán 4-től, komoly, előkelő
megbízások.

Férjhezadnám

csinos, fiatal özvegyasszony nővéremel, ki főbérleti lakással, hozománnyal rendelkezik, egyéves kislia van, 40—45 év körüli, biztos egzisztenciája unhoz. „Állásban van 4813” jellegére a kiadóba.

53 ÉVES, érettségizett, kereskedelmi pályán jártas özvegyasszony
férjhezmenne

rendezett körülmények között elő iparoshoz vagy kereskedőhöz, kinek megadható, szerezhető lenne. „Segítőtárs 65” jellegére a kiadóba.

Társaság hiányában

24 éves, közepmagas, jól szituált fővárosi föltölt ezúton keresi komoly, intelligens urilány ismeretséget, ki nemü anyagiakkal rendelkezik. házasság céljából. Kalandkeresők kíméljék. Válasszon „Igazgyöngy” jellegére kérem a kiadóba.

Amerikai állampolgár

huszon aluli hugomat férjhez adnám internationalis foglalkozásu. 25 évnél nem idősebb, intelligens fiatalemberhez. „Kivándorlás 4824” jellegére a kiadóba.

24 ÉVES, teljesen egyedülmaradt vidéki lány vagyok. Komoly, megérdé férjet keresek. 40 ezer forint hozománnyal, bulorom és kelengyém van. „Boldog otthon 4825” jellegére a kiadóba.

25 éves, érettségizett, egyedülálló fiatalember, 163 magas, vagyonnal rendelkezik, keresi csinos urilány ismeretséget házasság céljából. benősülési lehetőséggel. „Kül-esőns szimpátia 11” jellegére a kiadóba.

43 éves, kimondottan csinos, fekete asszony, ipari üzemmél lakással, férjhezmenne korban hozzáillő, minden információt kibíró urhoz. „Széplelkű” jellegére a kiadóba.

50, ILLETVE 20 év körüli hölgyek ismeretséget keresi házasság céljából, 56 éves vidéki gazdálkodó, illetve ipari szakmával bíró 26 éves fia. Különkülön is. „Anyá és leánya előnyben” jellegére a kiadóba.

JÓCSALÁDBÓL való, csinos hugunknak intelligens, egzisztenciával bíró ötvenes ur férjet keresünk. „Tekintélyes hozomány” jellegére a kiadóba.

A zsinagóga naptára

Május 13, csütörtök: Ijér 4, péntek: 5, szombat: 6, vasárnap: 7, hétfő: 8, kedd: 9, szerda: 10, csütörtök: 11.

Szombaton, május 15-én bett szidra: Küdausim, háftórm Ámosz IX, 7—15.

Imaidók:

Ima- házak	Pén- tek	Szombat				Hétköz- nap	
		este	reggel	d. e.	d. u.	este	reggel
Dohány	8	7 15	10 15	9	9	7 15	9
Rumbach	8	7 10	9 9	9	9	7 15	9
Bethlen	8	7 10	8 9	9	9	7 15	9
Csáky	8	7 10	8 9	9	9	7 15	9
Dózsa	8	7 10	8 9	9	9	7 15	9
Nagyfuv.	8	8	8 9	9	9	7 15	9
Páva	8	8	8 9	9	9	7 15	9
Zugló	1/28	7 10	8 9	9	9	7 15	9
Fiúvárb.	8	7 10	8 9	9	9	7 15	9
Leányárv.	8	7 10	8 9	9	9	7 15	9

Péntek esti gyertyagyújtás:

8 óra 10 perckor.

— Budai istentiszteletek Május 14, pénteken este 7 órakor; május 15, szombaton d. e. 1/21 órakor. Hétköznap reggel 1/8 órakor (Tóraolvasó napokon 7 órakor), hétköznap este 8 órakor. A II. Torockó-u. 6/b. sz. alatti imaházban szombaton reggel 1/9 órakor. Istentiszteletek helye: III. Kunfi Zsigmond-utca 49., XI. Boesky-ut 37., II. Torockó-u. 6/b. (csak péntek este és szombat), II. Fő-u. 12. (csak péntek este).

Óbudai istentiszteletek kezdete a Lajos-utcai templomban: péntek este 7.30, szombaton délelőtt 9 órakor.

ZSIDÓ MUZEUM NYITVA:

Csütörtök 16—19,
szombat 11—13,
vasárnap 10—13 óráig.

UJÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal
VII., Széchenyi-utca 12. — Telefon: 423-930.
Kiadóutalványos:

A MAGYARORSZÁGI ISRAELITÁK
ORSZÁGOS IRODÁJA

Felétős szerkesztő és felétős kiadó:
ROÓZ REZSŐ

Beküldött kéziratokat nem ört-zünk meg s visszaküldésükre nem vállalkozunk.

Előfizetési díjak: egy hó-napra 5 Ft, negyedévre 15 Ft, félévre 30 Ft, egész évre 60 Ft.

Külföldre: 1 hónapra 7 Ft.

Postatakarékpénztári csekk-számla: 23.299.

Nyomatott a Globus nyomdai mű-
tészeti Rt. közfoglalkozásain,
Budapest, VII., Aradi-utca 8.

Fel. nyomdavezető: Margittay Antal